

VELOC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

Principiul bicicletei a fost descoperit concomitent de mai mulți inventatori. Dar descoperirile paralele nu sînt rare nici astăzi. Se estimează că jumătate din experiențele făcute pe glob n-ar fi necesare, dacă savanții ar valorifica toate informațiile disponibile. Pentru asta

ar trebui însă să citească zilnic pînă la 2000 de pagini de text tipărit! Așa se face că... bicicleta continuă să fie inventată și acum.

Ritmul de înmulțire a cunoștințelor ridică astfel tot mai insistent problema controlului exploziei informaționale.

Documentar

BICICLETA... CONTINUĂ SĂ FIE INVENTATĂ. PÎNĂ CÎND?

Legenda spune că, ori de cîte ori descoperea ceva nou în matematică, Pitagora îi sacrifică lui Zeus 100 de boi. Noroc că obiceiul nu s-a menținut, întrucît altminteri în ultimul secol boul ar fi dispărut desigur cu desăvîrșire, avînd în vedere că în această perioadă s-au făcut mai multe descoperiri și invenții decît în tot restul istoriei. La sfîrșitul secolului XIX existau în lume circa 15 000 de oameni de știință. Astăzi sînt 2,5 milioane. Deși în acest răstimp populația globului s-a dublat doar. Va continua oare această creștere vertiginosă? După părerea prof. G. N. Volkov, „în principiu numărul oamenilor de știință va continua să crească pînă cînd va ajunge foarte aproape de numărul populației apte de muncă. Se crede că acest lucru se va întîmpla prin secolul XXII. Calculul cuprinde atît personalul mediu, cît și pe toți cei care contribuie într-un fel sau altul la obținerea de cunoștințe științifice“.

Multă hirtie, puține informații

Acum 150 de ani informațiile intrau în știință picătură cu picătură, ca dintr-un robinet stricat. Astăzi ele se prăbușesc asupra noastră ca o avalanșă, iar cercetătorii abia izbutesc să lasă la suprafață. Pe întreg globul apar peste 80 000 de periodice, din care 45 000 se ocupă cu probleme științifice și tehnice. La acestea se adaugă circa 50 000 de titluri de cărți pe an. Ritmul de creștere anual al literaturii tehnico-științifice este de 8-10 la sută.

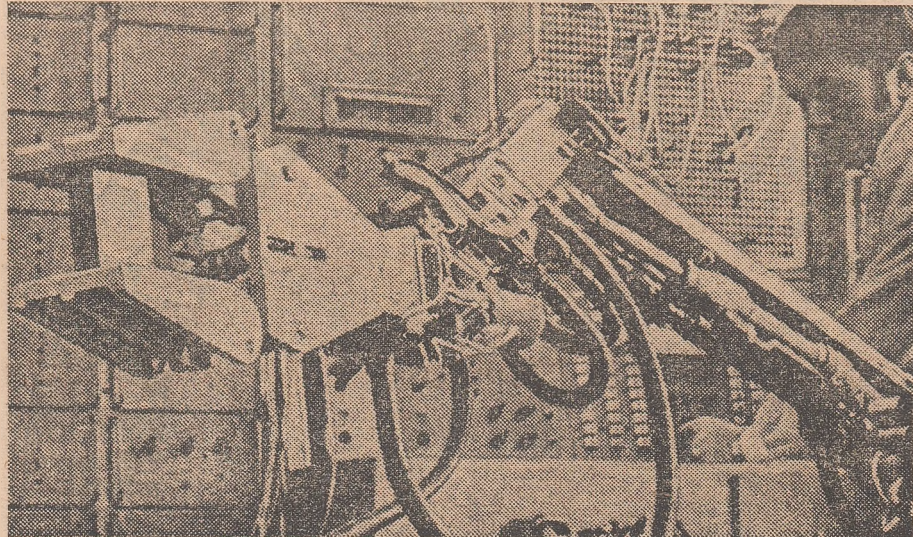
Din cauza acestei avalanșe de informații, cum i se spune, în Statele Unite unele teme sînt cercetate din nou, chiar dacă se știe că ele au mai fost studiate o dată, deoarece acest procedeu este socotit mai economic decît căutarea rezultatelor obținute anterior. În Uniunea Sovietică a fost creat, încă în 1952, Institutul unional pentru informații științifice și tehnice, care a devenit una din principalele instituții de acest fel din lume. Cu toate acestea, un uriaș volum de literatură continuă să zăcă aproape fără să fie folosit. La Biblioteca Lenin din Moscova există un mare număr de cărți care n-au văzut niciodată lumina sălilor de lectură. Soarta operelor științifice de astăzi să fie dar aceea de a sfîrși necitite în depozite?

Ajunși aici, este cazul să facem o precizare. Într-adevăr, explozia informațională este una din caracteristicile actualei revoluții științifico-tehnice, dar aceasta mai are și alte aspecte delicate.

Astfel, cu cît se înmulțesc informațiile pe care omul de știință trebuie să le cunoască, cu atît îi rămîne mai puțin timp pentru munca creatoare. Dacă el încearcă să iasă din dilemă concentrîndu-se asupra propriei sale activități creatoare, riscă să repete o cercetare făcută anterior de altcineva. Pe de altă parte, dacă dorește să se familiarizeze cu cît mai multă literatură, nu-l mai rămîne timp de lucru. S-a calculat că un cercetător care ar dori să scrie o lucrare științifică cu adevărat inedită ar trebui să consulte în

prealabil circa 100 000 de cărți și articole pe tema care-l interesează, ceea ce ar însemna să-și petreacă zece ani cu documentarea.

Și totuși, citîndu-l din nou pe prof. Volkov, se poate spune că oamenii de știință, fie ei sociologi, chimiști sau fizicieni, suferă mai degrabă de pe urma lipsei de informații autentice. Căci sîntem inundați de informații care nu ne sînt de fapt necesare, deoarece nu aduc nimic nou. Avem deci de-a face cu un exces de publicații, nu de idei și informații științifice.

Una din marile invenții ale secolului: roboții

Problema este dar filtrarea celor din urmă, pentru a le separa pe cele calitativ valoroase. Aici ar trebui să intervină tehnica. Ar trebui inventat, de pildă, un „indicator de știință“ cibernetic, care să aprecieze articolele, cărțile și tezele înaintea publicării lor. Indicatorul, în a cărui memorie ar fi înscrise toate rezultatele activității științifice din lume, ar descoperi dacă lucrarea respectivă conține informații noi. Dacă ea n-ar face decît să repete ceea ce se știe, ar fi respinsă. În felul acesta ar putea fi economisite milioane de pagini de text și mii de tone de hirtie, irosite astăzi pentru a expune și repeta lucruri demult cunoscute, pentru a reproduce citate din cărți demult publicate.

Specialist

in nara stingă

Pe de altă parte și tipul omului de știință a suferit o transformare radicală. G. W. Leibniz, de pildă, își mai putea permite să fie un savant universal. El a fost deopotrivă filosof, matematician, fizician și diplomat. Era familiarizat cu tot ce cucerise știința pînă în secolul XVII și în același timp a făcut descoperiri importante în cele mai variate domenii. Odată cu transformarea științei într-o forță de producție a societății, a început să apară însă specialistul. Denaturarea acestuia a dat în literatură un personaj comic, reprezentat fie de profesorul distrat, fie de învățatul retras în turnul lui de fildeș care, înstrăinîndu-se de viață, se limitează la domeniul îngust al specialității lui. Într-o povestire a lui Dostoevski există, de pildă, un doctor care-i spune bolnavului că el nu se poate ocupa de inflamația nării stîngi. Bolnavul să-l cheme pe doctorul N., care tratează nările stîngi, întrucît el vindecă numai pe cele drepte. De asemenea, cu binecunoscuta-i predilecție pentru ironie acerbă, G.B. Shaw a definit specialistul drept un om care află din ce în ce mai mult despre un domeniu din ce în ce mai mic, pînă cînd

într-o bună zi va ajunge să știe totul despre nimic și nimic despre totul. Desigur, un specialist autentic nu este un om mărginit care se pricepe la un domeniu extrem de limitat. El este rezultatul inevitabil al dezvoltării științei.

Însă, ea și volumul cunoștințelor, specializarea științelor se dublează la fiecare 10-15 ani. Se dezvoltă astfel o ciudată contradicție: pe de o parte o specializare împinsă tot mai departe, pe de altă parte o întrepătrundere tot mai strînsă a diverselor discipline

„Regula de aur a vechilor greci — să știi totul despre ceva și cite ceva despre totul — ar trebui reformulată în felul următor: să cunoști esența tuturor lucrurilor, pentru a înțelege noua esență. Cu alte cuvînt, omul de știință nu trebuie să-și însușească cunoștințe de dragul cunoștințelor, ci pentru a învăța să gîndească în mod creator. O asemenea universalitate nu constituie nici un ideal abstract, nici o dorință pioasă; ea este o necesitate imperioasă dictată de însăși evoluția științei“.

În sfîrșit, să nu uităm că știința a avut nevoie de 2000 de ani pentru a fi consacrată în societate. Drumul ei a fost lung și anevoios. În Roma antică sclavul care cunoștea arta gătitului costa mai scump decît cel care se pricepea la medicină sau la literatură. În evul mediu savanții care păreau că atacă dogmele religioase au sfîrșit deseori pe rug. Abia capitalismul a transformat știința într-o forță de producție. Dar soarta cunoștințelor noi era plină de peripeții. Cînd a descoperit undele electromagnetice, Hertz a fost convins că ele nu vor avea niciodată importanță practică. Însă numai peste cinci ani a fost realizată prima legătură telegrafică fără fir. Perioada scursă între o descoperire și aplicarea ei, lungă o-dinioară, tinde tot mai mult să se scurteze:

	Anul descoperirii	Anul aplicării	Anii scurși între timp
Fotografia	1727	1829	102
Telefonul	1820	1876	56
Radioul	1867	1902	35
Televiziunea	1922	1936	14
Radarul	1926	1940	14
Tranzistorul	1948	1953	5
Laserul	1956	1961	5

Astăzi, știința modernă nici nu mai poate fi concepută fără practică, deoarece ar fi ca o artă fără obiect, ca o simfonie ce nu este cîntată. Știința pătrunde în producția materială. Ramuri întregi ale științei au devenit ramuri tehnice, de producție. Succesele chimiei au dus la apariția industriei chimice, cuceririle diverselor ramuri ale fizicii au asigurat dezvoltarea industriei energetice, radiotehnicii, electronicii. Și invers, progresele tehnicii au determinat cercetarea unor noi legi din fizică și chimie. La vremea lui, microscopul optic a stat la baza microbiologiei, citologiei și histologiei, mai recent microscopul electronic a contribuit la nașterea biologiei moleculare. În societatea noastră știința a devenit astfel motorul progresului tehnic.

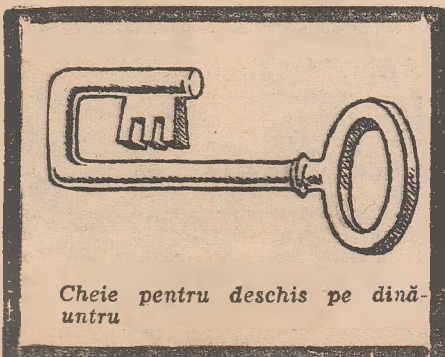
documenta.

documentar docum
mentar documentar du
documentar documentu
mentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Se intrevede soluția

Contrar unei păreri destul de răspîndite, universalitatea nu intră în contradicție cu specializarea. Ea se opune numai unei specializări înguste. Prof. Volkov descrie astfel situația:

Cheie pentru deschis pe dinăuntru

SABIA DE LEMN A AMIRALULUI DÖNITZ

Un moment de criză în istoria războiului submarin

La 17 octombrie 1939, postul de radio Berlin anunța cu surle și tobe o mare victorie. Submarinul „U-47” pătrunsesse în baza navală engleză Scapa Flow, scufundase nava de linie „Royal Oak” și se înapoiase nevătămat în Germania. Curînd, comandantul submarinului, Günther Prien, acorda presei interviuri, relatînd detalii pitorești despre faimoasa-i performanță...

Un singur lucru a trecut el însă sub tăcere și anume că din cele opt torpile lansate în direcția unei nave în staționare numai trei își atinseseră ținta. Dar nimeni n-a dat atunci atenție acestui lucru inexplicabil. Deși ar fi putut s-o facă... Căci iată ce s-a întîmplat mai tîrziu.

În aprilie 1940, nazii au invadat Norvegia neutră, iar submarinele germane au ocupat poziții strategice lângă țărmul Scandinaviei. Patruzeci și două de submarine, dotate cu torpile de un tip nou, puteau — după opinia amiralilor hitleristi — neutraliza ușor flota de suprafață engleză. Dar evenimentele au luat alt curs. Înainte ca englezii să fi putut interveni masiv în desfășurarea operațiilor militare, cele mai importante baze militare norvegiene și toate orașele mari au fost ocupate. Iar cînd, în sfîrșit, flota engleză a început să atace navele inamice, submarinele amiralului Dönitz au recurs la torpile. Dar atacurile în imersiune erau adesea ineficiente și foarte curînd nimeni nu se mai îndoaia că torpilele germane erau nesigure.

Unul dintre cei dintîi care s-a convins de acest lucru a fost H. Schultze, comandantul submarinului „U-48”. La 11 aprilie el a zărit prin periscop crucișătorul englez „Cumberland”. Poziția submarinului, distanța față de țintă făgăduiau un succes total. „U-48” a lansat trei torpile, dar fără rezultat.

În seara aceleiași zile, Schultze a atacat crucișătorul „York”. De astă dată piratul părea să fi avut succes, căci s-au auzit clar trei explozii. Dar vai, torpilele explodaseră prea devreme la o depărtare neprimejdioasă pentru nava engleză.

La 13 aprilie, „U-48” și „U-46” au atacat nava de linie „Warspite” — și din nou torpilele au explodat înainte de vreme. Cazuri similare au fost semnalate și de alte submarine. În sfîrșit, la 15 aprilie, G. Prien a avut dovada incontestabilă a defectelor de funcționare ale torpilelor germane. În ziua aceea el izbutise să se furișeze pînă aproape de un loc unde erau ancorate multe nave engleze, după care — de la numai 750 m depărtare — a lansat patru torpile în zidul compact alcătuit din nave de transport și crucișătoare. În aceste condiții era imposibil să dea greș. Și totuși echipajul lui „U-47” n-a auzit nici o explozie. Prien a controlat torpilele pe care le mai avea și a atacat iar, dar tot fără succes.

— Nu mai plec la atac cu asemenea torpile, a declarat el indignat.

Ceea ce era un act de curaj nemaipomenit. Dar Prien nu era singurul care se revoltase. Înșiși amiralul Dönitz, comandantul flotei submarine naziste, notase într-un jurnal secret: „În istoria războaielor n-au mai existat cred cazuri în care soldații să fi fost trimiși la luptă cu o armă atît de imperfectă”.

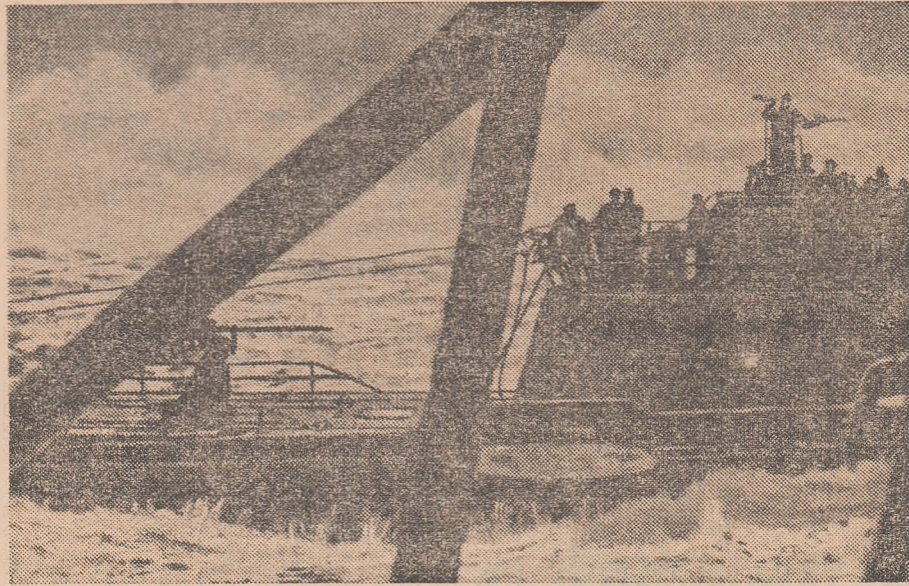
Drept care, submarinele germane au fost rechemate la bazele lor și s-a trecut la cercetarea fenomenului calificat chiar de Dönitz drept „o criză a războiului submarin”.

„Coloana vertebrală” n-a putut fi frîntă

Cu puțin timp înainte de cel de al doilea război mondial constructorii de torpile inventaseră un focos electromagnetic de proximitate. În jurul torpilei se forma un cîmp magnetic per-

manent. Cînd ea trecea pe sub corpul metalic al navei-țintă, cîmpul magnetic suferea modificări, ceea ce provoca declanșarea focosului. Explozia nu se producea deci lingă bordul blindat, ci sub chila navei; distrugerile provocate erau de cîteva ori mai mari decît cele pricinuite de o torpilă obișnuită.

Deși noua armă n-a avut asentimentul tuturor specialiștilor, Dönitz își puse mari speranțe în ea. Împreună cu inventatorii noului tip de torpilă, el socotise că se iviseră perspective reale „de a frînge dintr-o singură lovitură coloana vertebrală a navelor de linie inamice”. Or, în loc „să frîngă coloana

Întîlnire în ocean, între două submarine naziste (Fotografie din timpul celui de-al doilea război mondial)

vertebrală” a flotei engleze, acum se primeau rapoarte pline de nedumerire ale unor ași ai flotei submarine. Aparent era o întîmplare tragică și stranie. Tragică, pentru consecințele pe care le avea pentru flota nazistă și stranie, deoarece producția în serie a torpilelor care nu explodau se petrecea într-o țară tehnic dezvoltată.

De ce nu funcționau torpilele? Cine era de vină?

De la sfîrșitul celui de al doilea război mondial au trecut aproape trei decenii, dar istoricii navali nu pot încă răspunde la aceste întrebări. Există numai cîteva ipoteze, pe care le supunem și noi cititorilor.

Proiectarea și încercarea noilor torpile erau de resortul Institutului experimental pentru torpile, iar fabricarea lor se făcea în cîteva uzine, dintre care cea mai importantă era Direcția pentru torpile a șantierului naval militar din Kiel. Cum a apreciat comandamentul flotei naziste activitatea acestora?

„Metoda de încercare a noilor tipuri de torpile este trădătoare... Submarinele germane dotate cu torpile de tip nou au fost de fapt neînarmate... La Direcția pentru torpile și în poligonul Institutului experimental au fost depistate deficiențe în pregătirea torpilelor ce urmau a fi predate flotei. Fondul acestor deficiențe este examinat separat” — a încheiat tunînd și fulgerînd amiralul Dönitz. Și, într-adevăr, avea motive să fie furios. Căci trecerea la producția de serie — fără încercările necesare — a unei arme atît de costisitoare și de complicate ca torpila îl îndreptățea să creadă că nu era vorba de o greșeală tehnică, ci de trădare.

Încît, din ordinul Gross-Admiralului Raeder, comandantul suprem al forțelor navale germane, justiția militară a început o anchetă, care a durat

aproape un an — perioadă destul de lungă pentru timp de război. Raeder a cerut insistent ca principalii vinovați: amiralul Götting, inspectorul înarmării cu torpile, amiralul Wehr, conducătorul Institutului experimental și doi inginer-șefi să fie dați în judecată.

Amiralul Götting a fost achitat, dar amiralul Wehr a fost declarat vinovat. Acuzațiile care i s-au adus s-au rezumat însă la imputarea faptului că institutul condus de el nu asigurase o bună calitate a torpilelor și că recomandase, fără a fi făcut încercările necesare, includerea lor în armament. Inginerii au

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

Scandinaviei focosul era influențat de anomalia creată de zăcămintele de fier din Suedia. E adevărat însă că sensibilitatea focosului ar fi putut fie reglată în funcție de declinația magnetică, dar precizia acestei reglări era mică.

Focosul de impact s-a dovedit și mai ineficient decît cel electromagnetic. Între altele, percutorul era prea scurt, iar capsula-amorsă foarte nesigură: fie că nu funcționa deloc, fie că ardea prea rapid și în felul acesta nu putea transmite impulsul exploziv la detonatorul primar.

Deficitară s-a dovedit apoi și construcția hidrostatului. Cauza defectelor sale, a afirmat Dönitz, a fost cunoscută abia în 1942, după ce comandantul submarinului „U-94”, aflat în misiune în Oceanul Atlantic, a verificat din proprie inițiativă hidrostatul. Evident, în felul acesta el a încălecat grav instrucțiunile, în schimb a pus în lumină ignoranța tehnică a constructorilor. Cum a fost posibilă însă o astfel de eroare? Nimeni n-a putut da un răspuns clar.

Uimitoarele greșeli n-au putut fi puse pe seama gabei cu care s-a lucrat sau pe instabilitatea magnetismului terestru. Marinarii de pe submarine cereau pedepsirea vinovaților. Și de aceea a fost inscenată farsa judiciară, total lipsită de sens, întrucît adevărații vinovați n-au fost niciodată găsiți.

M. Cekurov

Cîteva precizări

Acum, după trecerea aîtor ani — a ratată contraamiralul M. Iarosevici într-un comentariu pe marginea articolului semnat de M. Cekurov — se poate presupune cu bune temeiuri că motivul inițial al fabricării unor torpile ineficiente n-a fost reaua intenție a amiralului Wehr și a inginerilor lui, ci cu totul altceva. Numai așa s-ar putea explica „clemența” de care a dat dovadă tribunalul.

Să ne amintim de preistoricul creării torpilelor G7a și G7e. În deceniul patru Germania a început să se înarmeze febril. Inginerii ei au fost mobilizați în vederea creării celor mai eficiente tipuri de arme. Una din ele era torpila cu focos de proximitate. Dar acest mijloc tehnic principal nou a generat și probleme noi, pe care inginerii germani nu le-au putut rezolva în termenul stabilit. În acest caz s-a manifestat subiectivismul cuiva. Sub imperiul împrejurărilor și al presiunilor exercitate de foruri superioare au fost incluse în armament niște focoase insuficient încercate, de slabă calitate, care au trebuit scoase din producție chiar în timpul războiului, după niște eșecuri plătite scump.

Faptul că ancheta a cuprins o arie de investigație limitată nu trebuie să ne mire. Limitele ei au fost stabilite de personaje care n-au fost judecate în Germania fascistă și care, fără îndoielă, au fost implicate în acest caz. Să amintim concluziile comisiei:

1) „Construcția focoaselor n-a fost pusă la punct, iar numărul de încercări a fost insuficient”. Dar cine a grăbit, cine a cerut accelerarea lucrărilor?

2) „O serie de persoane de la Institutul experimental pentru torpile au ocupat funcții care nu corespundeau cu pregătirea lor tehnică”. Cine le-a numit acolo?

3) „Pregătirea torpilelor, spre a fi predate flotei, la Direcția pentru torpile a șantierului naval din Kiel și în poligonul Institutului experimental a fost deficitară”. Dar cine a făcut recepția?

Documentele oficiale naziste nu dau nici un răspuns la aceste întrebări — încheie M. Iarosevici.

INTERVIU

Ești sau nu clown, Anatoli Marcevski?

Nu știu exact unde poate fi încadrat. În ansamblul spectacolului este pe post de clown, adică umple pauzele între numerele programului. Dar atât. Pentru că felul în care le umple nu mai are nimic comun cu clowneria tradițională. Este acrobat, mim, poet, balerin, comic și sub toate acestea sau peste toate acestea este tot o inimă, cum i-a spus, în prezența mea, un admirator care a venit să-i mulțumească pentru arta lui originală și însoțită. De aceea am ținut să aflu chiar din gura lui:

— Te consideri clown, Anatoli Marcevski?

— (Privindu-mă lung, pe sub sprin-

ne gindeam că sub masca și costumul tradițional s-ar putea ascunde un om tânăr. Pe cind la dumneata contează.

— Pentru următorii douăzeci de ani nu-mi fac griji, nu voi reduce ponderea laturii acrobatică. Pe urmă am să văd, probabil că, cu vîrsta, am să pun un accent tot mai mare pe conținut.

— Convertirea clowneriei tradiționale la această formă nouă s-a făcut fără nici o pierdere?

— Nimic nu s-a pierdut (din contră, s-a cîștigat, în profunzime, în subtilitate), totul s-a transformat. Folosim multe din elementele vechi în măsura în care este necesar, în măsura în care răspund la pretențiile noilor generații. Și ca să revenim la ceea ce s-a cîștigat: înainte clownul părea mai degrabă o jucărie mare decît un om. Comicul acela exterior, facil și așa de trist uneori... Or, și pe rumegușul arenei comicul trebuie să fie de esență, ca pe orice scenă, iar, cum să-i spun, clownul — un actor ca toți actorii. Dacă e frumos să se vadă că e frumos, că are mușchi puternici, bine lucrați, că e suplu etc. Adică să nu trezească mila, ci bucuria. Dacă inspiră milă, mai bine să o termine ca artist. Clownul trebuie să fie un filosof al sufletului omenesc, asta este, numai așa devine interesant.

— Ce filiații îți recunoști?

— L-aș numi pe Leonid Enghibarjan, cu care am fost bun prieten și într-un fel coleg, ne-am pregătit cu același pedagog. Leonid era de toate: acrobat, mim, actor comic.

— Știu. A fost în România. I-am luat și lui un interviu.

— A murit anul trecut. Nu se știa bolnav. A murit în trei ore. A apucat doar să strige: „Mamă, mă arde în piept!” Visul meu — și chiar mai mult: planul meu este să realizez un spectacol complex în amintirea artistului complex care a fost Leonid Enghibarjan.

Și brusc, fără nici o legătură, cu un zîmbet larg, luminos, dar mai categoric decît cea mai îndărătnică expresie:

— Nu mă consider clown.

Iulia Scutaru

Variațiuni lirice pentru mătură — solo

cene, ceea ce îi reușește de minune cu bosa frontală pe care o are și care îl dă un aer ușor straniu). Foarte grea întrebare, ba chiar, scuzați-mă, perfidă.

— Bine, nu-mi răspunde. Încearcă atunci să delimitezi ceea ce faci dumneata de ceea ce făceau sau mai fac încă alții.

— Știi, spectatorul are astăzi nevoie de altceva. Chiar și la circ vrea să găsească idei, teme, subiecte. Iar noi trebuie să venim în întîmpinarea lui, să i-o luăm înainte măcar cu jumătate de pas. Ce făcea clownul tradițional? Umplea pauzele oricum, fără nici o încărcătură de idei, se împiedica printre picioarele celorlalți și era în fond un personaj mărunț. Astăzi a devenit un personaj central, un erou al spectacolului. Are în arsenalul său toate mijloacele, puțină practică în arenă un gen de teatru cu un singur actor. Cred că publicul n-ar mai suporta spectacolul umilirii omului. Oamenii vor să vadă o ființă ca ei, vie, demnă, cu suflet, preocupată de tot ce se întîmplă la circ și în afara lui, neumilită nici de natură, nici de oameni.

— Înseamnă că Fellini a dovedit încă o dată ce intuiție artistică genială are cînd l-a înmormintat pe August Probst în filmul „Clownii”. Mă uit la dumneata, clown modern (acceptă să-ți spun așa în mod convențional), îmbrăcat hippy, cu fața la vedere, agil ca o panteră și îmi dau seama că în vechea clownerie vîrsta nu conta, că nici măcar nu

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

ITINERAR SENTIMENTAL

România — aspirație spre infinit

O călătorie într-o țară străină este ca o carte pe care o deschizi cu înfrigurare, în așteptarea unor întîlniri neobișnuite, pasionante... O carte care îți va vorbi despre firea poporului, despre moravurile și obiceiurile lui, despre o cultură nouă, despre privilegii încă necunoscute, dar prin aceasta cu atât mai atrăgătoare...

România m-a cucerit mai întîi prin peisajul ei... Atîta varietate și atîta pitoresc! În acele zile de sfîrșit de toamnă cînd a început călătoria mea în România, marca avea o majestate deosebită, iar pădurea de la Babadag era un adevărat „codru de aramă”, cum a spus Eminescu. Dar în frunzișul aspru, aproape tuciuriu, era și ceva metalic, misterios, ascunzînd chemări tainice care îmi aduceau aminte de romanul lui Zaharia Stancu „Pădurea nebună”, apărut nu de mult în limba rusă...

Două văi înguste, tăiate deopotrivă în munți de ape repezi, două defileuri și totuși cît sînt de deosebite: valea Oltului este melancolică, apăsată parcă de povara istoriei ce și-a tăiat pe acolo drumul, valea Bicazului și trecerea din Moldova spre Transilvania pe la poalele Ceahlăului este semeată, majestoasă, plină de independență, vîntul și orgolioasă în sălbăciia ei...

Dar peisajul românesc, ca și oricare altul astăzi, în secolul nostru, nu mai trăiește în afara coordonatelor sociale, în afara operei de edificare socială și politică... Pe malul impozantului lac Bicaz am admirat hidrocentrala puternică, expresie a economiei socialiste

— Il pictați și pe cel care se înecă?

și a avîntului oamenilor muncii din Republica Socialistă România... În Dobrogea, la Constanța, mozaicul din secolul II ce împodobește centrul comercial al vechii cetăți Tomis, se învecinează cu portul modern, ticsit de vase venind din toate colțurile lumii, cu șantierul naval de mare capacitate.

Prezentul României conviețuiește astfel în armonie cu numeroase vestigii ale trecutului, și amîndouă deopotrivă impresionează puternic pe cel ce vine în contact cu ele. Într-o discuție interesantă, scriitorul Eugen Barbu, pe care îl știam ca romancier și nuvelist încă înainte de a-l fi cunoscut personal — și pentru că în limba rusă există numeroase tălmăciri din opera lui, și pentru că am avut prilejul să scriu prefața la traducerea în limba rusă a romanului „Groapa” — mi-a vorbit mult despre specificul național al culturii, al artei românești... La acest specific, la această individualitate a poporului mă gîndeam admirînd costumele naționale de mare sobrietate și distincție, măștile expresive făcute de meșterul Nicolae Popa din Târpești, sau jocurile naționale în execuția ansamblului folcloric Ciprian Porumbescu din Suceava... O expresie specifică a firii poporului român am văzut și în impresionantele creații ale lui Brâncuși: Coloana infînită, Masa tăcerii, Poarta sărutului... Aceeasi sobrietate și distincție, unite cu un simț al tragicului, cu o aspirație către infinit... Inteligența și talentul constructorilor României de astăzi le-am simțit din plin în interesantele rezolvări arhitectonice de pe litoral. Îndesebi aș vrea să citez complexul „Amfiteatru”, din stațiunea Olimp. Grația, bunul gust se unesc cu ingeniozitatea și funcționalitatea. Nimic de prisos în aceste construcții ce par a fi însăși expresia armoniei, dar și a unui simț modern, într-un cuvînt sînt clădiri ale secolului 20, destinate a răspunde confortului și gustului din zilele noastre.

Librăriile gem de cărți. Și mi-a făcut, între altele, multă plăcere să găsesc frecvent cărți ale clasicilor literaturii ruse și a numeroși scriitori sovietici.

Pe scurt, pe tot teritoriul României pulsează o viață bogată și variată, rodnică și plină de conținut, care suscită interesul și aprecierea celor ce vizitează aceste meleaguri.

Vladimir Piskunov

REFLECTOR

Liza Minelli, distinsă cu premiul Oscar pentru creația din „Cabaret”, este protagonistă „Filmului amintirii” pe care îl realizează tatăl ei, regizorul Vicente Minelli, după un roman al cunoscutului scriitor francez Maurice Druon.

„Nunța”, coproducție a cineaștilor iugoslavi și sovietici, este închinată luptei eroice purtate de partizanii din Muntenegru împotriva fasciștilor. Studiolul „Dovjenko” din Kiev și „Filmska studia Titograd” au format următoarea echipă: R. Sevanović și I. Pavlič (Iugoslavia), regizori, V. Ilienکو (U.R.S.S.), operator, actori D. Baionić, M. Popović, I. Ianketić, V. Nikulin, V. Dvorjetki.

CINEMA

Punct, punct, virgulă

Filmele lui Alexandr Mitta impun deopotrivă spectatorilor minori și celor majori. O dovedește o dată în plus noua-i peliculă, intitulată original și foarte la obiect, vom vedea îndată de ce — „Punct, punct, virgulă”. Pentru că este un film despre niște elevi din Moscova care învață la școală de toate, inclusiv punctuația. Este însă evident că titlul nu are numai o semnificație didactic-gramaticală, ci și una mai largă, simbolică, știut fiind cît e de important în viață să știi cînd să pui punct și cînd să pui virgulă.

Viața școlii sovietice este privită în acest film dinăuntru, regizorul vorbește despre lucruri serioase într-un limbaj accesibil copiilor. Alexandr Mitta este gata să se așeze el însuși în bancă, să ia parte la disputele școlare, să se îndrăgostească de frumoasele clasei, să trăiască tot ce trăiesc personajele sale pentru a face narațiunea cinematografică cît mai veridică.

Natalia Selezneva, doctořiță în film

că. Acest regizor tînăr și talentat purcede cu entuziasm la descoperirea unor laturi noi din viața adolescentului de astăzi, pe deplin conștient că își propune o sarcină extrem de dificilă. Cine nu știe că adolescenții nu-î lasă cu una cu două pe adulți să pătrundă în universul lor intim? Și totuși trebuie, trebuie — spune răsplat regizorul, pentru că altminteri oamenilor mari nu-î pot ajuta pe cei mici să-și modeleze personalitatea.

Eroul filmului, Lioșa Jilțov, este cam bleguț, cam împrăștiat, cam chiu-langiu și peste toate profund convins că e ghinionist, că lui nu-î merge în viață așa ca altora. Și abia cînd va căpăta încrederea în sine, în propriile-i forțe se va schimba, își va descoperi adevărata față — aceasta e ideea pe care regizorul o scoate în evidență.

Filmul mai are încă un erou — clasa a VIII-a „A”. Alexandr Mitta este preocupat de problema relațiilor de interdependență dintre individ și colectiv, de influența reciprocă ce se exercită în acest raport. Și găsește noi fire și firioare care îi leagă pe micii eroi într-un tot numit colectiv.

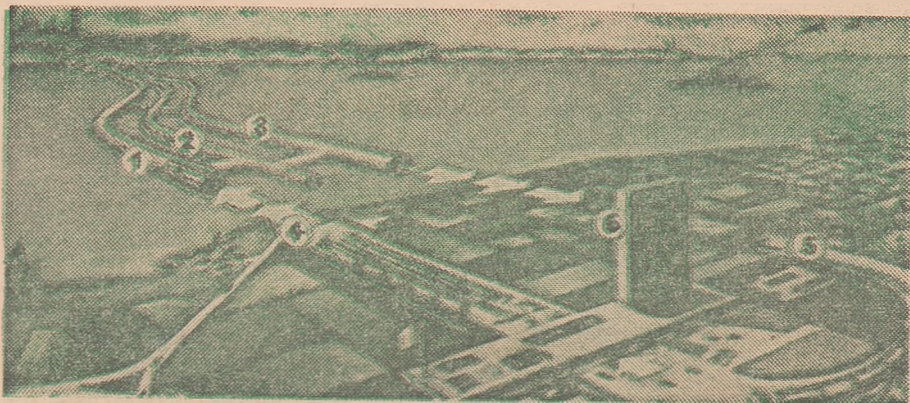
MARILE PROIECTE

Incepe „lucrarea secolului“?

Acum vreo doi ani am relatat cele mai noi planuri de construire a unui canal sub Marea Mincei spre a lega țărutul britanic și cel francez. De atunci, englezii au adoptat chiar un neologism plecând de la cuvintele **tunnel** și **channel**, cum numesc ei Marea Mincei, ceea ce a dat **chunnel**. Dar dacă

de călători pe an. Distanța Paris-Londra va putea fi străbătută cu trenul în două ore jumătate, cu alte cuvinte cu o oră mai puțin decât acum.

Consortiul financiar care va avansa investițiile necesare a fost format. Conducătorii săi afirmă că „lucrarea secolului“ nu-i va costa nimic pe ce-

Schița proiectului de tunel sub Marea Mincei: 1) sensul Franța — Anglia; 2) tunelul „tehnic“; 3) sensul Anglia — Franța; 4) intrare în tunel; 5) ieșire din tunel; 6) edificiu administrativ și hotel.

termenul a fost găsit, dacă subiectul a făcut să curgă multă cerneală, lucrarea propriu-zisă înaintază greu.

Inițial a fost mai ales dezbătut aspectul financiar al proiectului. În primăvara lui 1973, guvernul britanic a publicat o „Carte verde“ care evalua costul tunelului la 366 milioane lire sterline. Suma avansată a devenit imediat obiect de critici severe. Keith Wickenden, un binecunoscut om de afaceri, afirma că de fapt lucrările vor costa de trei ori mai mult și că în cursul primilor zece ani de la intrarea în funcțiune a tunelului va trebui să se facă față unui deficit de 110 milioane lire.

Acest pronostic pesimist poate fi ușor explicat. D. Wickenden — arată publicistul sovietic Lev Bezimenski într-un recent articol despre construcția tunelului de sub Marea Mincei — este președintele companiei care transportă mașini și trenuri cu feriboturi, iar grupul nu se poate împăca evident cu gândul că ar pierde beneficiile mai mult decât substanțiale pe care le realizează grație monopolului său.

Pe de altă parte au început iar să se agite partizanii unui pod peste Marea Mincei. În aprilie 1973, la Universitatea din Surrey a fost discutat proiectul unui pod combinat — feroviar și rutier — cu un debit de 10 000 de vehicule pe oră. Acest proiect, pentru realizarea căruia ar fi nevoie de 1 700 000 șarpante de oțel, a intrat în anume cercuri sufragii entuziaste. În special din partea lui British Steel Corporation (Corporația britanică a oțelului) care, printr-un ciudat concurs de împrejurări, s-a numărat printre inițiatorii reuniunii de la Surrey.

Cel mai tenace adversar al tunelului este profesorul Richard Clutterbuck. Tunelul, afirmă acesta, ar fi periculos pentru Marea Britanie, întrucât „ar exercita o irezistibilă forță de atracție“ pentru teroriștii care ar fi ispitiți să-l distrugă. În felul acesta însă discuția ar fi readusă la punctul unde se afla acum 100 de ani, când amiralitatea britanică se temea de eventualitatea unui atac francez pe sub apă...

Autoritățile de resort ale celor două țări nu s-au lăsat impresionate de aceste argumente. Toamna trecută a apărut o „Carte albă“ britanică care evalua suma necesară pentru construcția tunelului între 468 și 846 milioane lire sterline. Guvernul englez socotea totuși proiectul realizabil. Și la fel a opinat și guvernul francez. Încît în noiembrie trecut, cu prilejul vizitei făcute la Londra de președintele Pompidou, a fost semnat un acord care prevede realizarea faimosului proiect în jurul anului 1980. Lucrările pregătitoare ar dura tot anul 1974 și prima jumătate a lui 1975.

Cum am mai arătat, tunelul va avea o lungime de 50 de kilometri, dintre care 37 sub apă și trei brațe: două pentru trafic, în ambele sensuri, și unul pentru necesitățile tehnice. Se scontează un trafic de 15 milioane

tațenii de rînd. Asta în caz că totul va merge bine. Dar dacă lucrările se vor lovi de „piedici de netrecut“, 90 la sută din garanții vor fi asumate de cele două guverne, adică de contribuabilii respectivi.

FIZIOLOGIE

Ce și cît să bem

Apa este unul din principalele constituente ale alimentației noastre. Într-o viață de 70 de ani bem circa 30 000 l de lichide, adică ne înlocuim aproape de 1 000 de ori toată apa din corp. Evident, această „circulație“ a lichidelor depinde de mulți factori. Înainte de naștere corpul fătului în curs de dezvoltare conține 92 la sută apă. Procentul scade apoi constant pînă cînd, la bătrînețe, ajunge să fie de „numai“ 50. Din moment ce corpul omenesc conține atît de multă apă înseamnă, evident, că aceasta are o deosebită importanță pentru noi. În primul rînd apa este un solvent pentru multe substanțe. Astfel, substanțele nutritive de bază, ca și vitaminele și mineralele din alimente nu pot fi prelucrate de organe și țesuturi decît dacă se află sub formă de soluție. Pînă și oxigenul pe care-l inspirăm și bioxidul de carbon pe care-l expirăm sînt dizolvate temporar în sînge pentru a putea fi transportate.

Acî intervine a doua funcție importantă îndeplinită de apă în organism. Apa este și un „mijloc de transport“. Nu există nici o substanță folosită în procesele de sinteză, transformare și descompunere din cele care s-a nu fie transportată la un moment dat prin corp pe distanțe mai mari sau mai mici. O mare parte din solvent și „transportor“ este reînnoită zilnic prin eliminarea excesului de apă.

Dat fiind că multe alimente se compun parțial din apă, odată cu hrana solidă ingerăm zilnic aproape jumătate din necesarul de lichide. Astfel, numeroase zarzavaturi și fructe conțin 80—90 la sută apă. La carne și pește procentul este încă destul de ridicat: 30—50. Numai nucile și unele grăsimi, ca untura, conțin abia 5 la sută apă.

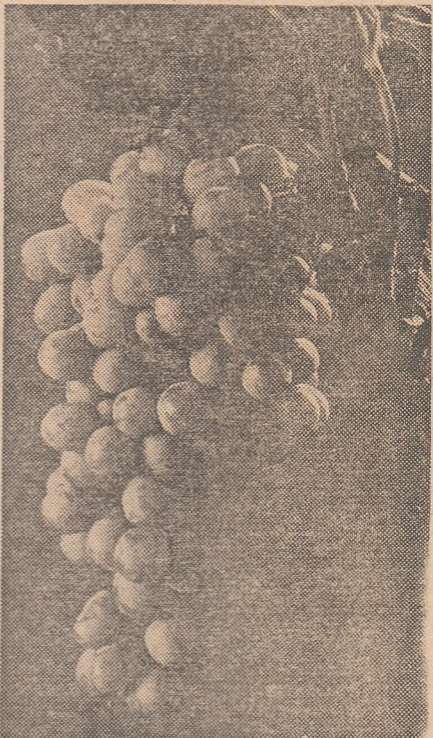
„Apa este cel mai bun lucru“, spuneau vechii greci. În orice caz, dintre toate băuturile ea potolește cel mai bine setea pe vreme călduroasă. Toate celelalte băuturi conțin, în afară de apă, substanțe nutritive, unele fiind chiar destul de bogate în calorii, în funcție de zahărul și alcoolul din ele. În consecință, putem împărți băuturile în bogate în calorii (100 g de lichior au 300 kcal) și sărace în calorii (sucul de roșii are numai 22 kcal pe suta de grame). Unele din ele — îndeosebi sucurile de fructe și de zarzavaturi — sînt valoroase și prin vitaminele și sărurile minerale pe care le conțin.

Necesarii de lichide al organismului crește rapid începînd din a treia zi de viață: de la 250 ml ajunge la 1,2 l la vîrsta de un an și la 2 l la 6—7 ani. Copiii au tendința de a bea lacom și repede. Ei trebuie învățați de mici să nu bea înainte de masă, căci lichidele diluează sucul gastric și, dacă sînt reci, răcesc prea tare stomacul, împiedicînd astfel valorificarea integrală a alimentelor. Evident nu trebuie să interzicem unui copil însetat să bea ceva. Important este ca el s-o facă cu măsură și încet. Cel mai bine este să învățăm copiii să bea o anumită cantitate repartizată uniform în cursul mesei. Băuturile trebuie să fie variate cît mai des cu putință. Un fruct proaspăt potolește adesea setea ca prin minune atît la copii, cît și la adulți.

Raportată la greutatea corporală, cantitatea de lichide necesară scade constant odată cu vîrsta. Astfel, dacă la 6 ani este de 100 ml pentru un kilogram, la 18 ani nu mai este decît de 50 ml.

La fel ca senzațiile de foame și de sațietate, senzația de sete este „comandată“ de un centru nervos situat în mezencefal și legat de scoarța cerebrală. Centrul setei este influențat de cantitatea de sodiu din sînge. Cu cît se adună mai mult sodiu, cu atît se „alarmează“ mai tare centrul și trimite mesaje în două direcții: spre scoarță și spre hipofiză. Cum primește mesajul, aceasta începe să secrete în sînge un hormon, ascpresina, care frînează activitatea rinichilor. După ce bem, sodiul din sînge scade și centrul setei nu mai este stimulat, astfel că dispare și senzația.

„Setea e mai rea decît dorul de țară!“ Acest vechi proverb are o bază reală. Într-adevăr, un om poate supraviețui fără hrană un timp destul de îndelungat (cîteva săptămîni), cu condiția să bea apă. Dar dacă nici nu bea nu rezistă decît cîteva zile. O pierdere de

Conținînd 80—90 la sută apă, un fruct proaspăt potolește foarte bine setea.

15—20 la sută din apa corporală provoacă oprirea tuturor proceselor metabolice.

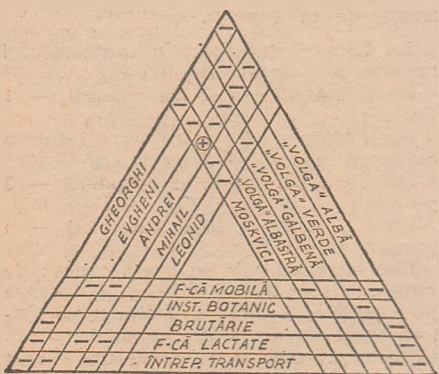
Un adult sănătos elimină cam 2,5 l de lichid pe zi: 1,5 l prin rinichi, 500 ml prin plămîni, 400 ml prin piele și 100 ml prin intestin. Concomitent se elimină și săruri și vitamine. Exercițiul fizic și căldura aerului ambiant măresc mult pierderile de lichide. Astfel, un muncitor care face o muncă grea la temperaturi înalte (un oțelar, de pildă) poate pierde prin transpirație pînă la 8 l de apă, 18 mg de vitamină C, 0,3 g de vitamină B₁, 0,5 mg de vitamină B₂ și 5 mg de vitamină PP. La sportivii de performanță eliminarea apei și sărurilor este mare chiar și la o temperatură ambiantă normală. Boxerii și luptătorii pierd prin transpirație pînă la 1,8 l și 5—7 g clorură de sodiu. Fotbaliștii elimină într-un meci pînă la 3 l de apă și 9—12 g de clorură de sodiu.

Pierderile trebuie compensate cu băuturi adecvate, deoarece, mai cu seamă cînd sînt importante, provoacă tulburări ale metabolismului hidric și mineral, care, la început, reduc considerabil capacitățile fizice, iar pînă la urmă duc la o adevărată intoxicație. Totuși, în zilele cu pierderi deosebit de mari, cantitățile băute vor fi puțin mai mici decît cele eliminate, reechilibrarea hidrică perfectîndu-se de la sine în timpul odihnei. Băuturile cele mai indicate în asemenea situații sînt ceaiurile de plante și fructe; băuturile carbogazoase și cele dulci nu sînt recomandabile.

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

completarea triunghiului după datele de la celelalte puncte, obținem următorul tablou.

Rezultă așadar că șoferul de pe „Volga“ albă lucrează la institutul de botanică. Confruntînd acum încă o dată punctele 3 și 5 conchidem că „Moskvici“-ul nu este nici în serviciul fabricii de produse lactate, nici al fabricii de mobilă. Prin urmare, fabrica de mobilă are o „Volgă“ galbenă. Revăzînd apoi punctele 1 și 4 deducem că Mihail nu lucrează nici la fabrica de mobilă, nici la institutul de botanică. Inseamnă că el lucrează la brutărie. Alte variante nu sînt posibile. Iar la fabrica de produse lactate nu poate lucra în aceste condiții decît Evgheni.

Revenind din nou la punctul 2 deducem că Mihail, care lucrează la brutărie, conduce „Volga“ verde. Acum cunoaștem deci prima triadă: Mihail — „Volga“ verde — brutărie; apoi aflăm din triunghi că „Moskvici“-ul aparține întreprinderii de transport, iar fabrica de produse lactate folosește „Volga“ albastră. Iată deci și a doua triadă: Andrei — „Moskvici“ — întreprinderea de transport.

Mai departe triunghiul ne spune că la fabrica de mobilă și la institutul de botanică lucrează Gheorghii și, respectiv, Leonid. Amintindu-ne acum de cele enunțate la punctul 1, tragem concluzia că „Volga“ albă e condusă de Leonid, care lucrează la institutul de botanică. În acest caz Gheorghii nu poate lucra decît la fabrica de mobilă și conduce „Volga“ galbenă.

Mai concis, răspunsul este următorul: Gheorghii — „Volga“ galbenă — fabrica de mobilă; Evgheni — „Volga“ albastră — fabrica de produse lactate; Andrei — „Moskvici“ — întreprinderea de transport; Mihail — „Volga“ verde — brutărie; Leonid — „Volga“ albă — institutul de botanică.

Desen de S. Tiunin

Poșta medicului

GROZA GHEORGHE — Calan, jud. Hunedoara: 1) Extractul apos din frunze de aloe are efecte biostimulatoare (intensifică funcțiile de protecție și regenerare tisulară) cu indicații în diferite afecțiuni oculare — printre care și cataracta —, precum și în gastroduodenite, colite, astm bronșic. Se administrează în injecții subcutanate 1—2 fiole a 1 ml/zi; durata tratamentului este de 25—30 injecții cu repetarea peste o lună a acelorași doze. 2) Puteți utiliza ovăzul sub formă de decoct (conform prescripției din articol, înlocuind însă zahărul cu zaharină) ori sub formă de fulgi de ovăz.

MICHICI RADU — București: Tegretol este un produs elvețian. Puteți utiliza în tratamentul nevralgiilor de trigemen produsul românesc Fenitoin (Hidantoină), 1 comprimat de 3—4 ori pe zi, crescând apoi la 2 comprimate de 2—3 ori pe zi. Încercați și ionizări cu aconitină, iar în ultimă instanță alcoolizarea ori secționarea chirurgicală a rădăcinii posterioare a ganglionului Gasser, intervenție care de obicei dă rezultate bune și durabile.

SANDU TOMA — Bistrița: Sintem foarte bucuroși că v-am putut fi de folos cu modestele noastre păreri și sfaturi. Într-adevăr ați înțeles foarte bine rostul acestei rubrici, care se străduiește să-i ajute pe bolnavi să colaboreze activ cu medicii în vindecarea bolii. Subscriem întru totul la gândurile exprimate de celebrul chirurg Christian Barnard în cartea sa „Inima nu trebuie să moară”: „...Vom realiza mult mai mult pentru liniștirea omului explicându-i cu răbdare, decît dîndu-i orice sedativ pe care l-ar putea produce industria farmaceutică. În plus, procedeul este mult mai sănătos, pentru că, făcîndu-l să înțeleagă boala, îl ajutăm să-și dea seama de problemele pe care el și medicul le au de rezolvat împreună, înlocuind astfel atitudinea de teamă negativă și paralizantă cu spiritul pozitiv al cooperării”.

MIHAI VASILACHE — Bacău: 1) În cardiopatiile ischemice prin ateroscleroză coronariană, pentru a preveni și opri dezvoltarea procesului, se impune în primul rînd un regim alimentar care să vă mențină în limitele greutatei standard (adică de exemplu la 170 cm înălțime, maximum 70 kg greutate). Rația calorică zilnică va fi de aproximativ 1800 de calorii, conținînd 20—30 g grăsimi saturate (unt) și un adaos de 20—40 grăsimi nesaturate (ulei de germen de porumb și ulei de floarea-soarelui). Regimul va fi sărac în grăsimi animale și în alimente bogate în colesterol (gălbenușul de ou, creierul, visceralele, frișca, brînză grasă, măslinele, nucile, ciocolata). 2) Cele mai indicate stațiuni balneoclimaterice în afecțiunea dv. sînt: Covasna și Tușnad. 3) Bicicleta este mai puțin indicată, însă plimbările pe jos și gimnastica — conform exercițiilor descrise în lucrarea „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan (Editura Medicală, 1973) — sînt chiar recomandabile.

I. S. — București: Singurul „leac” pe care vi-l propunem este de a citi câteva lucrări serioase, științifice de educație sexuală apărute în ultimii ani, cum sînt: „Vita sexualis” de V. Săhleanu și I. Macavei, „Educația sexuală” de P. Pensiu și V. Pavlid și „Educația relațiilor dintre sexe” de Mihai Peteanu. Vă veți lămurii atunci că „metodele” dv., folosite cam de 90% dintre adolescenți, deși nerecomandabile, nu semnifică o boală sau un viciu. Urmările lor neplăcute, uneori după un timp mai îndelungat, se datoresc „ecoului” psihic al acestor practici, obsesiei „păcatului”, sentimentului apăsător de „singurătate”. Cunoscînd fenomenele fiziologiei sexuale, veți izbuti să alungați gîndul sumbru, total absurd la un adolescent de 18 ani, al sinuciderii. Reflectați mai bine asupra acestor gînduri ale scriitorului francez Albert Camus: „Adevărata generozitate față de viitor constă în a da totul prezentului”.

A. I. D. — Pitești: 1) Tratamentul epilepsiei se bucură în prezent de un bogat „arsenal” de medicamente din grupele barbiturice (Fenobarbital), hidantoină (Fenitoin, Etotoin), trimetadione (Trepal, Epixal), fenilacetiluree (Epial), pirimidine (Misolin, Primidon, Sertan), succinimide (Zarontin, Milontin, Celontin), carbamezapine (Tegretol), benzodiazepine (Napoton, Diazepam) etc. Recent s-a introdus în terapeutică epilepsiei o nouă substanță, Gambetalul (GABOB), în doze pînă la 12 tablete/zi, cu rezultate foarte bune. 2) Utilizarea Diazepamului, 1 cpr. înainte de culcare și, la nevoie, a Pentetrazolului, 20—30 picături de 3 ori pe zi, va ameliora aceste tulburări cardiace. 3) Pentru a preveni mișcarea limbii și a mucoasei jugale din crizele comițiale nocturne, veți introduce înainte de culcare un obiect, însă necontondent, între dinți.

Prof. RADU TOMA — Piatra Neamț: În cazul absenței congenitale a unor enzime din mucoasa gastrică, cum este lactaza, laptele poate deveni un aliment nociv. Este cunoscută astfel intoleranța la lactoză a unor sugari hrăniți la sân sau artificial. Ea se manifestă prin tulburări digestive chiar din primele zile de viață: vărsături, diaree rezistentă la tratamentele obișnuite, alăbăre accentuată cu stare de denutriție. Excluderea din alimentație a oricărui fel de lapte, alimentația prescriindu-se de timpuriu sub formă de supă preparată din făină, zaharoză, ouă, margarină, cazeină, duce la dispariția acestor grave simptome.

(Continuare în pag. 11-a)

DORESC SĂ ȘTIU

Nevralgiile

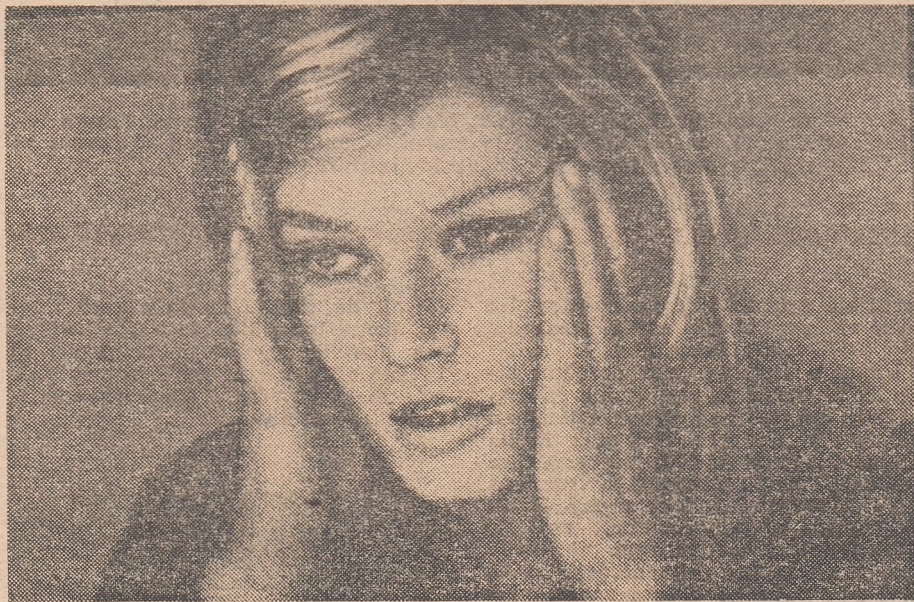
Nevralgia este durerea resimțită într-unul sau mai multe puncte de pe traseul unui nerv senzitiv sau senzitivomotor. Dar și nervii vegetativi pot prezenta manifestări dureroase; este vorba în acest caz de **simpatalgii** și **cauzalgi** care se deosebesc de nevralgiile propriu-zise prin dureri care seamănă cu arsură, fără localizări precise și fără crize paroxistice, însoțite sau nu de tulburări trofice sau vasomotorii. În nevralgia facială sau nevralgia intercostală, în nevralgia sciatică și în cea a plexului brahial, durerea nevralgică se manifestă prin crize bruște, foarte puternice, de durată variabilă, care se calmează uneori complet, iar altele persistă o durere difuză. Dintre nevralgiile așa-zise „esențiale” cîteva sînt mai cunoscute.

Nevralgia facială sau de trigemen se caracterizează prin dureri violente, sub formă de junghieri, în teritoriul

revulsive (tinctură de iod, cataplasme de muștar).

Printre alte mijloace terapeutice medicina dispune actualmente de radioterapie, ionizări, injecții intramusculare cu vitamina B₁₂, fiole de 1000 gamma, preparate farmaceutice pe bază de rădăcini și frunze de aconit, ce acționează asupra durerilor din nevralgiile faciale, de substanțe opiacee, ca și de diferite tranchilizante, dar acestea riscă să creeze obișnuință. Se pun mari speranțe într-un număr de medicamente care, fără să fie specifice, au dat un procent ridicat de vindecări, cum sînt; Tegretolul, Levomepromazina și Fenitoinul. Bune rezultate dă și acupunctura, în special cînd este vorba de o nevralgie esențială.

În secolul trecut, crizele nevralgice erau calmate cu ajutorul preparatelor pe bază de extracte din plante, unele pentru uz intern, altele extern; efica-

— Parcă îmi plesnește capul !

nervului trigemen, afectînd în general numai o parte a feței; **nevralgia dentară** se resimte de-a lungul nervului unui dinte bolnav, provocînd o durere de dinți uneori insuportabilă. **Nevralgia intercostală** se caracterizează prin dureri violente pe traiectul nervului intercostal. Pentru a-și calma durerea, bolnavul își imobilizează toracele oprindu-și respirația. **Nevralgia oftalmică** se manifestă printr-o durere intensă în globul ocular sau în jurul ochilor. **Nevralgia crurală** afectează un nerv ce trece prin regiunea inghinală și coboară de-a lungul feței interne a gabei și piciorului. **Nevralgia cervicobrahială** se manifestă ca o durere resimțită în umăr și de-a lungul brațului. **Nevralgia sciatică** (numită pe scurt sciatică) este o durere nevralgică ce se face simțită în regiunea feselor și pe latura externă a gambelor.

Cînd se cercetează cauza unei nevralgii, se găsește adeseori o inflamație a nervului cauzată de o maladie infecțioasă — care poate fi și o gripă banală — sau de o inflamație în regiunea învecinată cu nervul, cum este cazul în cariile dentare, în gută și artrism.

Nevralgia provine adesea și din atingerea nervului, provocată prin deformarea sau turtirea unei vertebre (cazul sciaticii) sau de presiunea exercitată de un os în urma unui accident, o fractură, de pildă; în acest caz nervul poate fi chiar lezat. Frigul sau căldura prea mari pot de asemenea declanșa o nevralgie, atunci cînd nervul are o sensibilitate exagerată, naturală sau dobîndită. Numai nevralgiile zise esențiale au cauze nedeterminate, nervul și regiunea din jurul acestuia fiind perfect sănătoase; cei suferinzi de astfel de nevralgii sînt considerați predispuși ereditar.

Cînd cauza nevralgiei este cunoscută se poate acționa direct asupra ei; astfel se vor plomba sau se vor extrage dinții cariati, se vor debloca printr-un tratament adecvat vertebrele lombare, se vor îngrijii maladiile infecțioase, se va trata reumatismul sau guta etc. În perioadele de crize se vor lua antinevralgice, se vor fricționa locurile dureroase cu pomezi analgezice; în regiunea dureroasă se poate face uz și de

citarea lor nu era deloc neglijabilă. De aceea reamintim mai jos cîteva plante medicinale cu efecte bune în tratamentul nevralgiilor:

Muștelul, plantă foarte eficientă în deosebi în nevralgiile faciale, se folosește în două feluri: preparînd o infuzie de 8—10 flori pentru fiecare ceașcă, care se bea în momentul crizelor dureroase sau măcinînd florile uscate într-o pulbere foarte fină și amestecîndu-le cu puțină miere din care se iau cîte 2 g de cinci ori pe zi, din două în două ore, din momentul cînd începe durerea.

Varza. Aplicarea frunzelor de varză pe traiectul nervului dureros produce o calmare evidentă a durerii. Se aplică pe locul dureros cîte trei frunze suprapuse, menținîndu-le astfel 4—8 ore.

Menta. Cunoscută pentru acțiunea ei calmantă asupra sistemului nervos, poate fi folosită pentru calmarea durerilor nevralgice în infuzie de 15 g frunze la un litru de apă clocotită; se beau 3—4 cești pe zi.

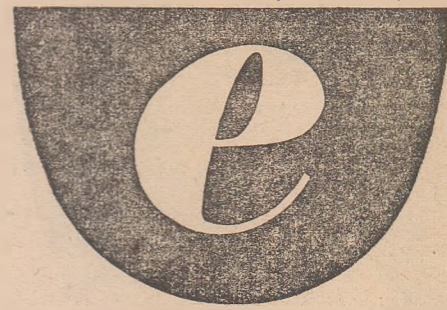
Pătrunjelul. Sucul frunzelor de pătrunjel, amestecat cu o cantitate egală de alcool de 70°, se aplică cu degetul pe gingie, pe obraz și pe traiectul nervului; calmează în special nevralgiile dentare.

AUTOTEST

Pentru a ne lăsa de fumat

Cum problema fumatului este astăzi la ordinea zilei și cum (aproape) toți sîntem de acord să acuzăm nicotina de multe rele, de la simpla intoxicație și pînă la afecțiuni incurabile, cum ar fi cancerul pulmonar, credem că este în interesul oricărui fumător să procedeze la o analiză cît mai aprofundată a acestui obicei, pentru a căuta mijloacele de a se dezbăra de el. Propu-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

nem deci următorul test al cărui scop este să determine dacă:

1. Vrem cu adevărat să ne lăsăm de fumat.

2. Dacă cunoaștem efectele fumatului asupra sănătății.

3. Ce fel de fumător sîntem sau, mai exact, de ce fumăm.

La fiecare întrebare a autotestului ne vom acorda astfel punctele:

Dacă sîntem total de acord — 1 punct;

Dacă sîntem de acord numai într-o oarecare măsură — 2 puncte;

Dacă nu sîntem total de acord — 3 puncte;

Dacă sîntem în total dezacord — 4 puncte.

Fac excepție de la acest sistem de punctaj întrebările B, H și I, la care punctajul este invers. Deci, dacă sîntem total de acord 4 puncte, iar dacă sîntem în dezacord total un singur punct.

Și acum să trecem la întrebări:

A. Fumatul nu este mai primejdios decît alte obiceiuri uzuale, ca băutul unui spriț ori pofta de mîncare exagerată.

B. Problema fumatului este destul de importantă pentru a se lua măsuri.

C. Problema efectelor fumatului asupra sănătății este de importanță minoră.

D. Nu fumez atît de mult, încît să-mi pun sănătatea în pericol.

E. Țigările pe care le fumez sînt mai puțin periculoase decît altele.

F. Nu fumez de atîta timp, încît să încep a-mi face griji în legătură cu sănătatea.

G. Dacă cineva a fumat mulți ani, nu-i mai ajută la nimic să renunțe acum.

H. Imediat ce cineva abandonează fumatul, se simte mai bine.

I. Renunțatul la fumat ne ajută să trăim mai mult și în condiții de sănătate mai bune.

K. Nu mi-ar fi ușor să fumez numai jumătate din numărul de țigări pe care le fumez acum.

L. Mi-ar fi prea greu să procedez la schimbări drastice în „tabelurile mele de fumat”.

După cum se poate ușor observa, întrebările autotestului pe care-l propunem se grupează astfel:

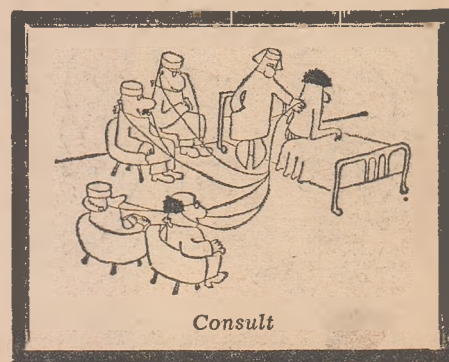
A, B, C. — Importanța fumatului.

D, E, F. — Păreri personale.

G, H, I. — Valoarea renunțării la fumat.

J, K, L. — Capacitatea de a renunța la fumat.

Dacă după încheierea punctajului acordat fiecărei întrebări însumăm 9 puncte sau mai mult sîntem pe calea cea bună, dacă însumăm șase puncte sau mai puțin de șase puncte e... periculos!

Consult

FIJI

Dans pe pietre încinse

— Cei mai mulți etnografi admit acum că fijienii au venit din sud-estul Asiei, populând printre cei dinții Oceania — mi-a spus un specialist din insulă. Au trecut prin Indonezia, au străbătut întinșurile marine la bordul unor ambarcațiuni fragile și s-au stabilit pe atoli cu mult înainte ca europenii să se fi aventurat în largul oceanului.

Marele șef Lutunasobasoba, spune o legendă fijiană, și-a condus poporul spre aceste insule după ce străbătuse mări și oceane. Acolo s-au amestecat melanezienii și polinezienii.

În 1643 primul european care a zărit recifele arhipelagului Fiji a fost olandezul Abel Tasman. În următoarele două secole alți navigatori, printre care celebrul James Cook, au descoperit atolii din jur. Englezul William Bligh, în special, a explorat și a notat pe hartă multe insule din arhipelag. Dar abia la începutul secolului XIX s-au stabilit acolo cei dinții europeni — negustori și misionari. Scriitorul și exploratorul american James Michener, care cunoaște bine Oceania, afirmă că la

dieni; treizeci de ani mai târziu populația indiană sporise de opt ori.

În momentul de față descendenții acestor indieni alcătuiesc gruparea etnică dominantă în insule. Căci populația băstinașă, care n-a suportat „civilizația importată”, s-a împuținat mereu. Acum, nucleul tinerei burghezii naționale este alcătuit din indieni.

Arta populară polineziană este extrem de originală, spontană. Am admirat și eu la lucru niște artizani fijieni. O femeie cu pielea aproape ciocolatie sedea la umbra unui arbore de piine. Împletea calm niște podoabe emplatate din fisii de frunze uscate de pandanus. Fișile de pandanus se transformau văzind cu ochii în evantaie sau coșulețe splendide, după gustul și inspirația femeii. Soțul ei se instalase ceva mai departe, sub un cocotier care unduia lin pe țărnm. Meșterea ceva dintr-o bucată de lemn uscat și din cind în cind arunca o privire spre ocean, așteptând momentul cind fluxul avea să-i permită să se avinte în larg la pescuit. Pe măsură ce așchile se îngrămădeau la picioarele lui, din bucata

— Nu ți se pare curios că buturuga noastră înaintează împotriva curentului?

frunze la încheieturile mâinilor și la glezne. Și mereu se aude „O-vulovulo!” Desculți, dansatorii trec lent de pe o piatră pe alta timp de două-trei minute, care par interminabile. Nu-ți vine să-ți crezi ochilor. O batistă aruncată pe pietre înaintea ceremoniei se aprinde într-o clipită și arde fulgerător. Dar „artiștii”, fericiți și surzătorii, șed pe pământ și-i lasă bucuroși pe spectatorii uluiți să le atingă picioarele și să le fotografieze. Cu prilejul unei ceremonii precedente, ni s-a spus, un tânăr turist sceptic a pus piciorul pe pietre. Cu arsuri grave, a fost internat de urgență în spital.

După uluitoarea serbare m-am înnoptat la Suva, capitala arhipelagului, pe care o vizitasem înainte de a porni în călătoria prin țară. Și din nou am găsit o mulțime de turiști masați în fața vitrinelor și a rafturilor din prăvăliile cu cele mai mici prețuri din acest cel mai mare oraș polinezian. La chei era ancorată nava de croazieră engleză „Oriana”. Numărul turiștilor care vizitează Fiji a crescut mult în ultimii ani. Dar la sfârșitul anului 1972, senatorul Kuar Battan Singh a arătat în parlament ce aduce turismul insularilor.

— Se exagerază mult avantajele pe care le obținem din turism, a declarat el. Cea mai mare parte din beneficii intră pînă la urmă în buzunarele marilor firme străine care au la noi hoteluri, agenții pentru închirierea de mașini și birouri ale companiilor de aviație. Majoritatea turiștilor achită cheltuielile de călătorie înainte de a-și părăsi țara. Astfel incit noi nu beneficiem deloc de pe urma marilor cîștiguri obținute din turism...

În cele din urmă a trebuit să părăsim arhipelagul. Valurile se spărgeau lenes de recife. Palmierii, splendizi, păreau că se apleacă și mai mult spre oglinda mării în semn de bun rămas. Iar prietenii noștri fijieni, în picioare pe chei, își agitău batistele și aruncau flori în urma navei noastre care se depărta de țărnm. La revedere, Fiji!

O. Niciporuk

JAPONIA

Tokio fără neon

Cisternele s-au golit, pînă și rezerva intangibilă s-a epuizat. Japonia s-a confundat în întuneric. Vehiculele electrice au fost puse pe butuci. Bacurile nu mai fac legătura între insulele arhipelagului. Pentru a salva capitala, a mai asigură cîva timp funcționarea centrelor ei vitale, s-a recurs la o soluție extremă: golirea carburantului din avioanele cu reacție de pe aeroportul internațional Haneda. Dar acest lucru nu poate îndrepta situația. Incit autoritățile trimit soldați din „forțele de auto-apărare” în minele de huiță abandonate, în speranța că micile rezerve de cărbune vor putea amina catastrofa...

Așa a descris săptămînalul Shukan Asahi situația cu care ar fi confruntată Japonia dacă petrolierele n-ar mai acosta în porturile ei.

Evident, autorii articolului au forțat nota. Totuși simptomele crizei energetice se fac vădite pretutindeni.

La terminarea concediului, m-am întors de la Moscova la Tokio. Era chiar în ziua glorificării muncii, o sărbătoare națională. În această zi antrepozitele, micile magazine, atelierele, întreprinderile sînt închise. Dar există servicii permanente, care lucrează tot timpul, inclusiv sărbătorile, în afară de cazu-

rile de grevă; e vorba de restaurante, birouri P.T.T., aerodromuri, gări feroviare și maritime. Pînă nu de mult, așa stăteau lucrurile și cu stațiile de benzină

Viktor Zațepin, șeful biroului din Tokio al Agenției TASS, care m-a întâmpinat la aeroport, mi-a spus: „Știi, stațiile de benzină sînt acum închise duminică. Din cauza crizei de petrol. Și, în general, în lipsa ta s-au schimbat multe...”

Deci în ziua aceea n-am putut cumpăra benzină. Dar tot răul e spre bine, cum spune proverbul. Mergînd pe jos mi-am putut da seama mai bine de situație. Am pornit deci să cutreier orașul.

Aoyama dori, unde locuisem mai bine de un an, era de nerecunoscut. Fără obișnuita cascadă de litere, de figuri geometrice și de puncte luminoase care alergau în toate direcțiile, strada pîrea tristă. Firma companiei aeriene JAL își stînsese și ea cele cinci mii de tuburi de neon. Era pentru a doua oară în cursul anului. Prima oară se întîmplase după deturnarea tragică, în luna iulie, a unui Boeing-747, cind 140 de oameni s-au aflat în pericol de moarte. Și iată că barza albă a firmei JAL a dispărut iar în noaptea...

N-am mai găsit nici firma salonului de coafură: un joben cu dungi luminoase albastre, roșii și albe, care îmi sugera întotdeauna o uriașă bomboană învelită în celofan. Acum firma era acoperită cu o pînză de cort legată în grabă cu fire electrice uzate și ele. Jobenul va dormi astfel pînă vor veni zile mai bune.

Am mai străbătut circa o sută de metri pe strada mea. Și deodată, pe fundalul unui cer de catifea albastră mi s-a ivit în față o pată de lumină. Minat de curiozitate, după două-trei minute am ajuns lîngă un magazin care răspîndea încă un iz de tencuială proaspătă. Pe firmă se putea citi: „Colecția Helen Higgins”. În fundul unei încăperi înguste, doi inși anulau pe etichetele unor rochii de vară prețul vechi și scriau, cu un creion roșu, altul nou. În vitrină se vedea un anunț mare: „Lichidare 15% reducere.”

— Știu, mi-a spus doamna Higgins, că oamenii au acum nevoie în primul rînd de zahăr și săpun. Nu mai au ce face cu rochii decolate.

Îmi amintesc de o discuție cu un vecin de compartiment, în trenul Tokio-Niigata. Ca funcționar al unei agenții de construcții, omul străbătuse țara în lung și-n lat

— Cu fiecare an care trece, mi-a spus el, problema carburanților se agravează tot mai mult. Chiar numai confecționarea unor simple jucării de lemn reclamă energie. Săparea gropii pentru fundația unei uzine necesită energie. Pentru a o obține, țara consumă o uriașă cantitate de carburanți, în timp ce subsolul ei este mai degrabă sărac. Petrolul, de exemplu, lipsește aproape complet.

Singura bogăție a Japoniei, scrie corespondentul la Tokio al lui Chicago Daily News, este populația ei. Restul, de la petrol, minereu de fier pînă la soia, trebuie importat.

Consiliul de Miniștri a elaborat de aceea proiecte de lege pentru raționalizarea curentului electric și a petrolului în principalele ramuri industriale. Autoritățile i-au obligat pe regii neonului să restrîngă publicitatea comercială la strictul necesar: „Restaurant”, „Cafenea”, „Metro”. Adio „Minunata floare de colț”, „Tricornul lui Napoleon” ș.a.

Poliția încearcă și ea să reglementeze situația în maniera ei. Și a cerut reducerea utilizării mașinilor pentru plimbări în împrejurimile orașelor și limitarea vitezei la 80 de kilometri pe oră...

V. Kasis

Suva. În centrul orașului.

mijlocul veacului trecut canibalismul era încă foarte frecvent în insulele Fiji și că, conform obiceiurilor locale, orice marinar care punea piciorul în insulă după un naufragiu trebuia imediat fript și mîncat.

În 1874, arhipelagul a devenit colonie britanică. Dar după ce au pus stăpînire pe insule, noii veniți nu s-au mulțumit să scoată de acolo bogățiile cu care natura le dăruise atât de generos. Din ordinul lordului Salisbury, în același an 1874 a început transferul „voluntar” de țărani indieni pentru a lucra pe plantațiile de trestie de zahăr din arhipelag. Și așa cum sclavii africani se istoveau pe plantațiile de bumbac din sudul Statelor Unite, mii de oameni săraci veniți din Madras sau din alte regiuni ale Indiei au început să-și îndoieie spinarea sub loviturile de bici ale paznicilor companiei Colonial Sugar Refining. În 1891 au fost recenzați circa 7500 de in-

de lemn se degaja o siluetă de femeie. Omul suridea mulțumit. A doua zi avea de gînd să lucreze o bărcuță pentru băiatul lui sau poate un vas pentru kava sau yaqona, băuturi nealcoolice preparate din ierburi. Dar acum trebuia să se grăbească, căci oceanul îl chema la el.

Fijienii băstinași nu au scriere, de aceea tradițiile populare pot fi cunoscute numai prin intermediul legendelor și cîntecelor. Cîntece de bun venit, de despărțire, cîntece pentru acompanierea dansurilor. Corurile din Fiji sînt nespus de melodioase. Într-o zi, în timp ce treceam pe lîngă o bisericuță dintr-un sat, am auzit un cor cu acompaniament de orgă. Dar biserica nu avea orgă — ceea ce auzisem erau voci omenești! În felul acesta se mai cîntă cînd se oferă invitațiilor tradiționala băutură kava și cînd are loc ceremonia dansului pe pietre încinse în foc.

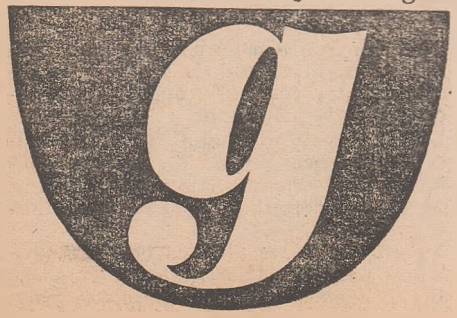
Mersul pe pietre rotunde, incinse la maximum, este un spectacol rarisim, cu o istorie seculară. Nici un specialist n-a putut explica însă reușita sau, dacă vrem, secretul acestui ritual.

Se crede că numai tribul sawau, care locuiește în patru sate din mica insulă Beqa, poate realiza acest tur de forță. Imediat după ce este fixată data ceremoniei, sînt aleși cîțiva bărbați care vor călea pe pietre încinse. Cu două săptămîni înaintea evenimentului li se interzice să mai vadă vreă femeie și să mîncească nuci de cocos. Cine nu respectă aceste tabu-uri va căpăta inevitabil arsuri la picioare, afirmă locuinții.

Cum decurg pregătirile pentru ceremonie? Mai întii se sapă o groapă rotundă cu un diametru de patru-cinci metri, care e umplută cu pietre mari. Apoi, timp de opt ore, pietrele sînt înfierbîntate pînă la incandescență cu ajutorul unui rug instalat deasupra.

În ziua sărbătorii, cîntînd în cor, locuitorii satului anunță începerea ceremoniei. Toți sînt îmbrăcați de sărbătoare: fișii înguste din frunze de palmier în jurul șoldurilor, brățări de

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

INTIMPLĂRI IN TAIGA

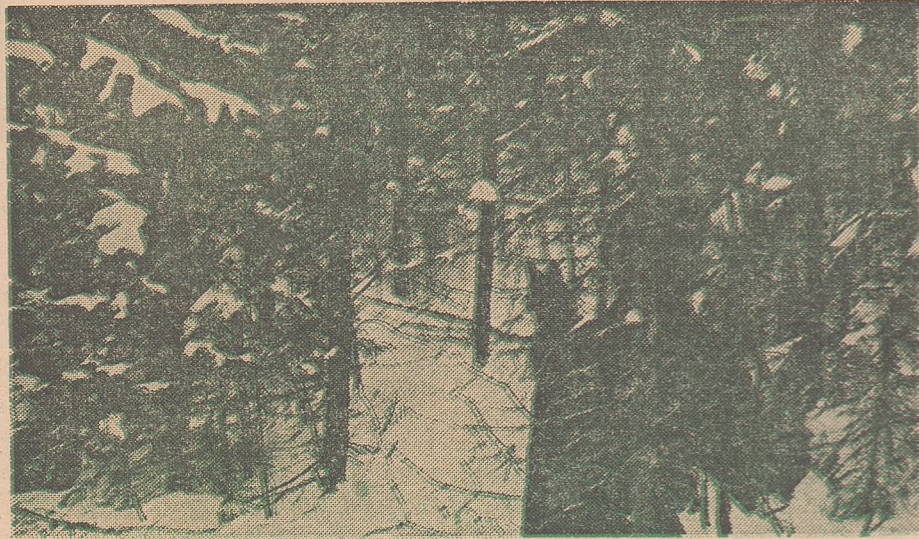
Cum se prind tigrii

Frații Kruglov — Gheorghi, Vladimir și Piotr — locuiesc în satul Bicevaia din ținutul Ussuri. Tocmai se întorseseră din taiga cu o pradă bogată și se bucurau la gândul că-i așteaptă câteva zile de odihnă, când bătrînul Averean Cerepanev i-a anunțat că urmează să prindă doi tigri vii ceruți de la Moscova.

Au pornit dar din nou la drum. După

au pornit pe urmele celorlalți. Abia spre seară au găsit într-un desiș tigrăoica cu restul puilor.

Cu următorul tigru scena prinderii s-a repetat aproape identic. Când să arunce însă sacul în gura animalului, Averean a alunecat și a căzut. Tigru s-a ridicat puțin pe labele din spate. Încă o clipă și s-ar fi năpustit asupra vânătorului. Dar unul din Kruglovi s-a

Peste taiga încetează să se lase amurgul...

trei ore, lăsaseră în urmă douăzeci și cinci de kilometri de drum și se și aflau pe urmele unei tigrăoice cu trei pui.

Între timp amurgul coborîse peste pădure. Vânătorii se gîndiseră să innopteze într-un adăpost pentru pădurari, dar acum se depărtaseră cu vreo zece kilometri de el. Și au rămas unde i-a prins noaptea.

A doua zi dimineața au pornit din nou pe urmele tigrilor. După vreo oră de mers, bătrînul Cerepanev s-a oprit deodată lângă un cedru răsturnat de furtună. Zăpada de lângă rădăcină era proaspăt bătătorită: însemna că acolo înnoptase tigrăoica cu puii.

Tot atunci cîinii au rupt-o la fugă spre riul din apropiere. Pe la jumătatea drumului au început să latre tare. Vânătorii s-au luat pe urmele lor, Vladimir și Piotr Kruglov au început să tragă în aer și să facă zgomot. Voiau să despărță tigrii pentru ca apoi să-i urmărească separat. Și într-adevăr, după puțin timp tigrăoica a țîșnit ca un glonte dintr-un tufiș, fugind spre alt desiș. Cei trei pui s-au năpustit și ei pe urmele mamei. Dar, speriați de cîinii, au luat-o care încotro. Unul a fugit spre riu și vânătorii l-au urmat. Văzînd oameni atît de aproape de el, tigrisorul a pornit în salturi mari spre ei, dar cînd a ajuns la cinci pași de bătrînul Cerepanev s-a răsturnat pe spate și a început să urle înfricoșător și să bată cu labele din spate pămîntul înghețat. Cerepanev i-a zvrilit repede un sac drept în gură. Animalul l-a prins cu dinții și labele și a-nceput să-l sfîșie. Unul din frații Kruglov a izbutit să-l imobilizeze, altul l-a „încălecat” și l-a apucat strîns de urechi, iar bătrînul Cerepanev și al treilea frate l-au legat de picioare.

După ce s-au odihnit vreo douăzeci de minute, au lăsat acolo tigru legat și

repezit spre el și i-a băgat carabina în gura-i deschisă.

Prinderea celorlalți doi s-a repetat întocmai, fără peripecii. Greul trecuse deci. Mai rămăsese transportarea „prizonierilor” pînă la drumul forestier. Ajunși acolo, au găsit repede o mașină și au pornit mai departe.

După o bună bucată de drum, Cerepanev a început însă să dea semne de neliniște. Motivul, calmul suspect al unuia din tigri. Chiar după ce l-au coborît din mașină, animalul n-a schițat nici o mișcare. L-au tras ușor de mustăți, dar n-a reacționat. Au dezlegat, de aceea, sacul în care era imobilizat animalul și au început să-l zgîlție. Dar atunci tigru a înviat și a pornit în salturi mari spre pădure.

Vinătoarea a-nceput din nou. N-a durat însă prea mult. Acum întreaga familie vîrgată se află într-o grădina zoologică din Moscova.

ERA ȘI TIMPUL

Patul lui Cesare Borgia a fost ars

Fastuosul pat al lui Cesare Borgia s-a aflat mult timp în posesia negustorilor de antichități italieni. La unul din ei a fost remarcat de un englez foarte bogat care avea o vilă la Florența. Vechimea baldachinului cu perdele și sculpturile ornamentale de o rară frumusețe au făcut ca englezul să plătească un preț foarte piperat.

În vila acestuia patul a fost instalat într-o cameră de oaspeți. Camera era folosită numai la mari ocazii. Într-o zi, englezul a primit o vizită simandicoasă. Oaspetele a petrecut toată seara în compania primitoarei gazde după care, foarte bine dispus, s-a urcat în camera ce-i fusese pregătită. A doua zi dimineața a fost găsit mort. Pe trup nu se vedeau urme de leziuni, încît s-a crezut că suferise un infarct.

La scurt timp după această întîmplare s-a îmbolnăvit soția proprietarului vilei. Pentru a fi cit mai bine îngrijită a fost angajată o fată plină de viață, căreia i s-a dat camera unde se afla prețioasa mobilă. A doua zi dimineața în patul cu baldachin a fost găsit trupul neînsuflit al tinerei fete. Împrejurările morții n-au putut fi nici în acest caz stabilite.

Cele două misterioase cazuri de deces l-au determinat pe proprietarul vilei să se adreseze unei agenții de detectivi particulari. La fața locului au sosit doi dintre cei mai buni angajați

ai agenției, care au supravegheat vila multă vreme, fără însă a constata ceva suspect. Intrigați de eșecul misiunii lor, unul din detectivi a hotărît să petreacă o noapte în camera cu pricina. Zis și făcut. A intrat în cameră, a vegheat cît a vegheat, apoi s-a culcat. A doua zi a fost și el găsit mort în pat. Colegul lui n-a putut lămuri misterul și și-a declinat competența.

Și probabil că misterul n-ar fi fost niciodată dezlegat, dacă servitorul proprietarului, indignat de suspiciunile care planau asupra lui din cauza celor trei decese, nu s-ar fi oferit să doarmă el în camera cu pricina. Și a fost găsit și el mort — fără a se putea stabili cauza decesului.

Cum toți cei care dormiseră o noapte în patul lui Cesare Borgia au fost găsiți morți, exasperat, proprietarul funestiei mobile s-a adresat unui prieten medic ca să cerceteze patul.

Primele cercetări n-au dus la nici un rezultat. Investigații mai minuțioase au dovedit însă că salteaua și perdelele erau impregnate cu o otrăvă foarte puternică. Cine se culca în pat încălzea cu trupul salteaua și cu respirația perdelele, care începeau să emane gazul otrăvitor...

Cesare Borgia utiliza frumoasa piesă de mobilă pentru a-și înlătura dușmanii. După ce își termina rolul de gazdă foarte ospitalieră, își conducea el însuși oaspeții în camera de culcare.

Și deși au trecut atîția ani, patul tot mai făcea victime. Încît a fost ars.

IN SFÎRȘIT

Crește numărul balenelor

În apele mărilor Bering și Ciukotka, trăiesc acum circa 7000 de balene. Această estimare a fost comunicată de o expediție organizată în Oceanul Pacific de Institutul de piscicultură din

Văzută de aproape, una din cele 7000

Moscova. Timp de 20 de zile specialiștii institutului au numărat balenele de la bordul unor avioane. Pentru prima oară, această activitate a fost efectuată în colaborare cu savanți din S.U.A., în conformitate cu un acord recent semnat. Patria speciilor de balene recenzate se află în Golful California dar, după înmulțire, uriașele mamifere migrează spre nord. Unde rămîn timp de cinci luni în mările Bering și Ciukotka, după care se întorc „acasă”.

S-a constatat că numărul balenelor a crescut în ultimii ani cu aproape o treime. Acest rezultat a devenit posibil datorită reglementării riguroase a vînatului și măsurilor luate pentru protecția mediului ambiant.

O SOLIE DIN COSMOS

Diamantele din crater

Uriașul crater din Arizona (S.U.A.), provocat de impactul — survenit acum 4000 de ani — unui gigantic meteorit cu bătrîna Terra este celebru în toată lumea. Dar nu demult exploratori sovietici au descoperit în tundra înghe-

... varia
ia varia varia v.
a varia varia varia v.
varia varia varia varia v.
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v.
varia varia varia varia varia
ia varia varia varia varia va
varia varia varia varia varia

tată și pustie din peninsula Taimir, la 250 km de țărmul Oceanului Înghețat de Nord, o „cupă” la fel de uriașă, un frate al craterului din Arizona, acoperit de păduri și cu fundul presărat cu lacuri limpezi de cele mai diferite dimensiuni. Craterul Popigai, cum a fost numit, a dat naștere la tot felul de ipoteze, dar în ultimul timp doctorul în științe V. Masaitis din Leningrad a putut dovedi originea meteoritică a craterului.

Dimensiunile sale sînt uluitoare — a declarat savantul. Cupa craterului este o groapă cu un diametru de... 100 km! Sfărîmăturile meteoritului au pătruns pînă la o adîncime de un kilometru și jumătate în sol, iar roci ejectate în urma exploziei au putut fi depistate pînă la 70 km de centrul craterului. Impactul — s-a mai putut stabili — a dat naștere la presiuni și temperaturi fantastice, încît nu-i de mirare că pîlnia abundă în diamante.

ASTA-I ÎNTREBAREA

Frumusețea se dobîndește numai cu suferință?

Multe femei sînt gata să recunoască că, pentru a fi frumoase, trebuie să suferă. Dar chiar trebuie să se îmbolnăvească spre a fi în pas cu moda? Căci în acest mod dramatic abordează problema Uniunea națională pentru viitorul medicinei, care s-a întrunit recent la Paris.

Îmbrăcămintea prea strîmtă, chiar și cămășile bărbătești devenite la modă de-o vreme încoace, împiedică — afirmă specialiștii — respirația normală. Apoi tinerii se dezarticulează pur și simplu pentru a putea intra în pantalonii strînși pe picior, cînd se așează ori se servesc de buzunare.

În concluzie, medicii francezi socotesc că îmbrăcămintea prea strîmtă deformează, slăbește și „deprimă” trupul.

Atenție, pericol de artroză!

Cazurile de deformare a coloanei vertebrale și în special de scolioză, se înmulțesc, iar respirația superficială duce la atrofia plămînilor.

În același timp, pantofii cu tălpi groase ar provoca artroze ale genunchilor, iar mobilele neraționale torticolis și ar duce, în genere, la adoptarea unei ținute inestetice.

Încît: e foarte bine ca cea mai grațioasă parte a omenirii să fie frumoasă și, la nevoie, chiar cu oarecare chin. Dar nu peste măsură!

Fără cuvinte

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

GHEORGHIAN RODICA — Com. Gă-
lănești, jud. Suceava: Intr-adevăr, kefi-
rul are bune efecte în dietetica gastrite-
lor și colitelor, însă în cazul operației
suferite este bine să consultați medicul
curant asupra utilității introducerii lui
în regimul dv. alimentar.

VALERIU P. — Constanța: După păre-
rea noastră, afecțiunea dv. este în pre-
zent perfect stabilizată, și dacă veți
evita situațiile care provoacă un stress
psihic (condițiile de locuit improprie pot
constitui o asemenea situație) ați putea
relua treptat ocupațiile intelectuale. Un
medicament excelent împotriva tensiunii
nervoase și a insomniei este pentru dv.
Levompromazinul (Nozinan). Un hipno-
tic eficient este și produsul Theralene,
care asigură un somn de durată, liniștit.

CORNELIA — Timișoara: 1) Afecția-
nea dv. endocrină, numită după autorii
care au descris-o sindromul Stein-Leven-
thal, se datorește unei secreții excesive
de hormoni androgeni (testosteron) la
nivelul ovarului, simptomele dominante
fiind dezvoltarea sistemului pilar (viri-
lism pilar, hirsutism, hipertricoză) aso-
ciată cu menstre neregulate, de tip oligo-
menoree, și cu o regresie parțială a

glandelor mamare. Tratamentul cu cor-
ticosteroizi (Prednison) în doze de 10
mg/zi (2 cpr. a 5 mg), iar după două luni
5 mg (1 cpr.) în administrare intermi-
tentă are efecte bune asupra ovulației și
normalizării menstruației. Bune rezul-
tate are și tratamentul cu Clomifen, o
substanță de sinteză care produce creș-
terea secreției de hormoni gonadotropi și
normalizează secreția ovariană, în doze
de 50 mg/zi timp de 10 zile, apoi 100 mg
timp de 20 de zile. În unele cazuri este
indicată calea chirurgicală (ovariectomie
parțială) care duce la restabilirea nor-
mală a secrețiilor hormonale. 2) Din pă-
cate, părul de prisos nu dispăre după a-
cest tratament. În afara decolorării cu o
soluție de apă oxigenată 10%, metoda
bună în cazurile de hipertricoză minimă
a feței, metoda cea mai eficientă rămâne
tot epilajul electric prin electroliză ne-
gativă sau electrocoagulare, care dis-
truge foliculul pilos; operația se poate
efectua de către un specialist într-un
serviciu clinic de dermatologie.

NICOLA NICOLAE — Lugoj: Regi-
mul alimentar în ciroza hepatică, esen-
țial în tratamentul acestei afecțiuni, tre-
buie să fie bogat în proteine și hidrocar-
bonate și moderat în grăsimi, numai sub
formă de uleiuri vegetale, cu suprimarea
condimentelor, băuturilor spirtoase și a
alimentelor conservate. Este un regim
restrictiv de lungă durată (cel puțin 1-2
ani), însă perfect tolerabil pentru orga-
nism.

DIN MARILE CARTIERE DIRECT LA MUNTE!

Pentru amatorii de schi și pentru cei ce apreciază farmecul montan în băina
albă, **INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE —**
BUCUREȘTI organizează excursii cu autocarele pe itinerarele:

1. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL

cu plecarea din cartierele:

TITAN	— Complexul A 9 — restaurantul Minis
BERCENI	— Bd. Metalurgiei — centrala telefonică
GIULEȘTI	— Bd. Constructorilor — intersecția cu șoseaua
	Giulești — complexul comercial
FLOREASCA	— Str. Glinka — Oficiul P.T.T.R. nr. 30
DRUMUL TABEREI	— Cinematograful Favorit
GRIVIȚA	— Calea Griviței — intersecția cu Bd. 1 Mai —
	restaurantul Grivița
PIAȚA PALATULUI R.S.R.	— Restaurantul Cina

Costul excursiei — 67 lei

2. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL — POIANA BRAȘOV

cu plecarea din cartierele:

DRUMUL TABEREI	— Cinematograful Favorit
PIAȚA PALATULUI R.S.R.	— Restaurantul Cina

Costul excursiei — 77 lei

3. BUCUREȘTI — PITEȘTI — CIMPULUNG-MUSCEL — CABANA VOINA

cu plecarea din:

PIAȚA PALATULUI R.S.R.	— Restaurantul Cina
------------------------	---------------------

Costul excursiei — 77 lei

4. BUCUREȘTI — VALENI — CHEIA

cu plecarea din:

PIAȚA PALATULUI R.S.R.	— Restaurantul Cina
------------------------	---------------------

Costul excursiei — 65 lei

IMPORTANT: Plecările au loc în fiecare duminică la ora 7,00, iar în costul
biletului, care se achită **DIRECT LA AUTOCAR**, este inclus și dejunul.

EXCURSII CU TRENUL PE ITINERARUL:

BUCUREȘTI — SINAIA — BUȘTENI — PREDEAL — de o zi, cu plecări în fie-
care duminică din:

— Gara de Nord	la ora 5,12
— Gara Basarab	la ora 8,00

Costul excursiei — 38 lei

BUCUREȘTI — SINAIA — BUȘTENI — PREDEAL — de o zi jumătate, cu ple-
carea în fiecare sâmbătă din:

Gara de Nord	la ora 14,58
--------------	--------------

Costul excursiei — 87 lei

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

— la Filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68
— telefon 15.74.11 și 14.08.00.

Bine aprovizionate cu produse pentru iarnă, ma-
gazinele vă pun la dispoziție un variat sortiment de
confecții, tricotațe și țesături pentru toate vârstele și
gusturile.

Pentru copiii între 2 și 14 ani (băieți și fete) par-
desie și paltoane din țesături de lână, lucrate în modele
clasice și sport.

Pentru bărbați, scurte 3/4 din relon, căptușite cu
țesături golf și imitație de blană. Sint ușoare, comode
și călduroase.

Pentru femei, jachete 3/4 și 7/8, din stofă, du-
blate cu vatelină. Moderne și practice, ele sînt confec-
ționate din stofe uni și în carouri, ușor de asortat la
pantaloni. De asemenea, vă recomandăm țesăturile
fantezi din lână în amestec cu alte fibre pentru rochii,
costume, pardesie și paltoane, și diverse tricotațe din
bumbac sută în sută, ciorapi și dresuri supraelastice
pentru femei, iar pentru bărbați ciorapi tricotați tip
lână.

I.I.S. "TEXTILA"

• GALAȚI •

B-DUL REPUBLICII Nr.158 TEL.12187-12188

PRODUCE:

Țesături din bumbac
și celofibră, imprimate,
uni, în desene și culori
moderne și variate

LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT PENTRU TRIMESTRUL I/1974

Filialele de turism din București, bd. Republicii nr. 4 și 68, au pus în vânzare
locuri de odihnă și tratament în numeroase stațiuni balneo-climaterice:
— pentru odihnă: Bușteni, Borsec, Lacu Roșu, Moneasa, Păltiniș, Predeal, So-
vata, Sinaia, precum și în noua stațiune Balványos, Tușnad;
— pentru tratament: Borsec, Bazna, Buziaș, Căciulata, Călimănești, Govora,
Eforie Nord, Pucioasa, 1 Mai, Mangalia, Ocna Sibiului, Vatra Dornei, Sovata, Sin-
georz, Olănești, Slănic-Moldova, la care se adaugă noile stațiuni: Balványos —
jud. Covasna, pentru nevroză; Vața — județul Hunedoara, pentru reumatism și
Vilcele — județul Covasna, pentru boli digestive și reumatism.

INFORMAȚII SUPLIMENTARE ȘI REȚINERI DE LOCURI:

se pot face la filialele de mai sus ale Intreprinderii de turism, hoteluri
și restaurante — București, precum și la telefon 14.72.08 și 14.08.00.

Fotbalul este frumos prin goluri

Celebru fotbalist Bobby Charlton și-a încheiat anul trecut cariera sportivă la clubul „Manchester United”, sub culorile căruia a susținut 604 meciuri și a înscris 198 de goluri. Iar în echipa reprezentativă a țării sale a jucat de 106 ori, având la activ 49 de goluri. În Anglia, recordul lui n-a fost încă doborât.

Retras pe tușă, Bobby Charlton a devenit antrenor al echipei „Preston North End” care activează în liga a doua.

Preston e un centru industrial puternic, situat în nord-vestul Angliei. Când m-am interesat cum să ajung la stadion, un ziarist cunoscut mi-a răspuns: „Foarte simplu. Te duci în cartierul muncitoresc și acolo ai să vezi turnul de lumină al stadionului. În Anglia fotbalul este un sport al muncitorilor”.

Și chiar că am găsit repede stadionul, la periferia unui cartier cu clădiri uniforme, întins pe o suprafață uriașă. Bobby Charlton mă aștepta în biroul lui și mi s-a părut foarte straniu să-l văd la masa masivă de stejar. Deși de puțin timp la „Preston North End” a făcut treabă bună: de unde echipa se zbătea în coada clasamentului, în noul

Recordman și lord al fotbalului

sezon a săltat în plutonul primelor cinci clasate. Un motiv în plus ca să-l rog pe Bobby Charlton să-mi vorbească despre activitatea sa de antrenor.

— Este o activitate pe care abia o deprind. Ce să vă spun? Că imi răpește enorm de mult timp, că mereu se ivesc probleme mari și mici și că înțeleg perfect că succesul meu depinde de golurile pe care le înscrie echipa.

Spre uimirea mea, treburile nu merg deloc rău la noi și vom încerca chiar anul acesta să răzvim în prima ligă.

— Spuneți-mi, domnule Charlton, ce vi se pare esențial în fotbalul modern?

— Viteza și tehnica. Fotbalul, acest joc admirabil, este frumos în primul rând prin goluri. Cu cât se înscriu mai multe goluri, cu atât spectacolul devine mai captivant.

— N-ați vrea să faceți o paralelă între fotbalul european și cel latino-american?

— Trebuie precizat din capul locului că nu există un stil european unic. În Marea Britanie se practică un fotbal ale cărui trăsături distinctive sînt acțiunile colective ale întregii echipe și un ritm de joc susținut de-a lungul a nouăzeci de minute. Un stil de joc asemănător au echipele R. F. Germania și Olandei.

În ce privește echipele sud-europene, ca cea italiană, spaniolă, portugheză, jocul lor se caracterizează prin acțiuni individuale. Meciul are de obicei un debut furtunos, abundă în faze explozive, însă cunoaște și multe momente de lincezeală: jucătorii parcă s-ar odihni.

Același lucru l-aș putea spune și despre fotbalul latino-american, deși răspunsul meu este, bineînțeles, cam general și aproximativ.

— Cine credeți că va câștiga peste câteva luni titlul de campion mondial?

— Desigur, favorită la München va fi echipa R. F. Germania. Însă tocmai de aceea îi va fi mai greu: spectatorii nu-i vor ierta nici o scăpare. Șanse frumoase are Italia, precum și Brazilia și Argentina. Brazilienii excelează prin măiestrie tehnică, argentinienii au o pregătire fizică de invidiat. Dar aceștia sînt pretendenții consacrați, dacă le pot spune așa. Să nu uităm că și alte echipe pot emite pretenții. De exemplu echipa Poloniei, care a eliminat Anglia. Totuși, deși scoasă din luptă, echipa Angliei rămîne o formație redutabilă și va mai avea un cuvînt de spus.

— I-ați putea numi pe cei mai buni fotbaliști din lume?

— O, ce lucru greu imi cereți! Mari fotbaliști sînt, indiscutabil, vest-germanii Beckenbauer, Müller, Netzer, olandezul Cruyff, brazilienii Cezar și Jairzinho, argentinianul Brandlisi. Mai sînt, bineînțeles, și alții, dar îi cunosc mai puțin. Sînt convins că, peste câteva luni, la campionatul mondial vor răsări stele noi.

I-am mulțumit lui Bobby Charlton și i-am urat succes lui și echipei din cartierul muncitoresc Preston, pe care o conduce. Iar el m-a rugat să transmit complimente bunului său prieten Iașin și altor veterani ai fotbalului sovietic cu care s-a înfruntat amical pe „cîmpul de luptă” al stadionului.

V. Rogov

DE LA A LA Z

Definiții în glumă și în serios

M.

Minca, mîncare. Parafrazînd o cunoscută zicală, se poate spune: „Arătați-mi cum mîncă un om ca să vă spun cît este de educat”. Se prea poate ca cineva să nu cunoască sau să nu respecte anumite rafinamente ale etichetei, dar un om civilizată nu va tăia scrumbia în farfurie nici chiar dacă ia masa singur.

La masă se stă degajat, însă drept, nu apiecat înainte în chip de seceră și nici prăvălit pe spătarul scaunului, iar tacimurile se folosesc fără zgomot.

Cînd se servesc singuri, mesenii trebuie să-și pună porții moderate (este preferabil să le repete decît să-și clădească de la început în farfurie movile de mîncare), să nu aleagă bucățile cele mai bune sau cele mai proaste. Mîncarea servită nu trebuie criticată, pentru a nu strica pofta celorlalți. Cînd este cazul, se refuză politicos, însă fără a explica motivele („Știți, mie imi face rău la ficat și mă apucă o greață...”).

O conversație degajată este „condimentul” cel mai bun la orice fel de mîncare.

A mîncă lacom, grăbit este la fel de nepolitic ca a mîncă indiferent, alegînd bucățile cu un fel de lehamite față de neplăcuta operație a îngurgitării. Gazdei și comensilor le vor face întotdeauna plăcere o comportare firească și o poftă de mîncare sănătoasă.

B. Bușeleva

VIAȚA COTIDIANĂ

Vecinii

Milioane de oameni se mută „la bloc”, adică în apartamente separate confortabile. Ce înseamnă o locuință separată, confortabilă nu mai e nevoie să explicăm. Totuși nu strică să amintim că ea reprezintă nu numai un cadru civilizată de viață, ci și un factor care influențează asupra devenirii mo-

rale a omului, asupra atitudinii sale față de muncă, un factor care contribuie la crearea unei atmosfere de bună dispoziție, la consolidarea familiei.

Pe de altă parte, blocul îi izolează întrucîtva pe oameni. Fiecare se închide în apartamentul său și nu mai știe de vecini. Iar sociologii afirmă pe bază de sondaje că nevoia tradiționalelor relații de vecinătate a rămas la fel de puternică. Claustrarea în familie, contactul cu un cerc restrîns de oameni nu pot da o satisfacție deplină. Oricît s-ar simți în apartamentul său modern ca în sinul lui Avram, locatarul de la et. I ap. 3 va descoperi, mai devreme sau mai tîrziu, dar va descoperi neapărat, că alături în ap. 4 locuiește o familie foarte simpatică, cu care este plăcut să ai de-a face. Un sondaj întreprins la Vilnius a relevat că 75 la sută dintre cei chestionați s-au arătat dornici de a strînge relațiile cu

Mai mult decît simpla dorință de a petrece timpul în mod plăcut

vecinii. Este o cifră mai mult decît concludentă...

Să fie vorba de o simplă dorință de a petrece timpul mai plăcut? Nu, bineînțeles că nu.

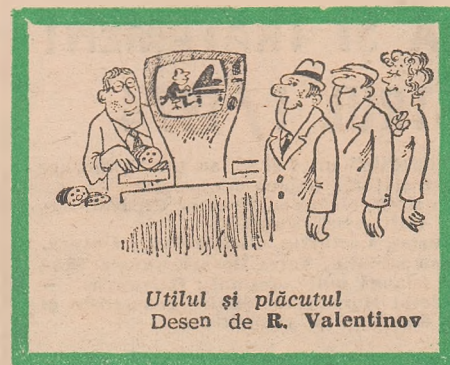
Să ne gîndim în primul rînd la bătrîni. Mutarea într-o locuință nouă presupune încheierea unui capitol care în unele cazuri este foarte lung și important. Un pensionar „dezdăcînat” din cartierul lui slăbește, dacă nu pierde chiar, legătura cu cercul de prieteni și cunoștințe de acolo. Iar dacă îi mai vine și greu să se deplaseze — și cu vîrsta această tristă perspectivă trebuie acceptată —, noii vecini sînt pentru el o adevărată salvare. Că doar nu poate sta omul singur între patru pereți. El are nevoie de societate, apropiată ca vîrstă, ca interese.

Și apoi sînt măruntșurile, marile măruntșuri din care se compune viața noastră cea de toate zilele. De exemplu, ne-am trezit că nu avem nici o bucătică de piine în casă, exact la ora cînd brutăriile sînt închise. Sau că am pus de supă și am uitat să cumpărăm ceapă. Sau că avem musafiri și nu ne ajung scaunele. Sau că ne trebuie o bucătică de bandă izolatoare. Sau vrem să mergem undeva și nu avem cu cine lăsa copilul. Salvarea? Bineînțeles, vecinii. Sau pur și simplu constatăm că este mai plăcut să urmărîm împreună cu vecinul un meci la televizor. Dar cînd plecăm în concediu și trebuie să rugăm pe cineva să ne ude florile ori să aibă grijă de pisică?

După cum se vede, nu ne putem lipsi de vecini și nu numai pe acest plan al micilor interese imediate. Sînt relații care fac parte integrantă din existența noastră de „animal sociabil”. Ele pot fi îmbogățite, lărgite cu foloase de ambele părți. Bunăvoința, tactul, politetea, sufletul deschis — sînt ajutoare pretioase în politica bunei vecinătăți.

Personalitatea umană se modelează numai în cursul comunicării. Cu cît sfera acestei comunicări este mai largă, cu atît sînt mai mari posibilitățile de creștere spirituală. Iar această sferă înglobează și relațiile cu vecinii.

I. Nedelin

Utilul și plăcutul
Desen de R. Valentinov

dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
og dialog dialog dialog o
log dialog dialog dialog di
og dialog dialog dialog dialo

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopedia pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv. mai ales dacă ea este de interes general.

Electricitatea

I.

Aș dori să aflu dacă electricitatea este binecunoscută. V-am adresat această întrebare, deoarece am citit într-un manual de fizică, publicat acum cîțiva ani, că ea nu e de ajuns de cunoscută.

VERITAS
Iași

R.

Intrucît nu ne-ați indicat despre ce carte e vorba, nu putem evident să ne referim la pasajul respectiv. Dar este un adevăr arhicunoscut că, deși știința a făcut pași de gigant și continuă să se dezvolte într-un ritm impetuos, în multe domenii mai există aspecte necunoscute. Presupunem că la unele dintre aceste necunoscute ale electricității se referea și autorul manualului amintit de dv.

Chiar așa sînd lucrurile, nu se poate însă afirma că electricitatea nu este astăzi binecunoscută. Datele obținute pe baza unor cercetări și studii îndelungate continuă însă să fie complete cu informații furnizate de noi descoperiri.

Oricum, iată pe scurt cîteva date asupra problemei care vă interesează.

Electricitatea este una din proprietățile fizice fundamentale ale materiei, care se manifestă prin ansamblul fenomenelor legate de apariția, de mișcarea sau de interacțiunea corpurilor purtătoare de sarcină electrică. Sarcina electrică (numită impropriu electricitate) este mărimea scalară ce caracterizează proprietatea acestor corpuri de a crea în jurul lor un cîmp electric. Ea poate fi pozitivă — în cazul unei lipse de electroni în corp — sau negativă — în cazul unui exces de electroni în corp.

Cîte ceva despre electricitate, evident foarte puțin, se știa încă din antichitate (de pildă despre electrizarea chihlimbarului). Cea dintîi lucrare științifică despre electricitate a fost scrisă în anul 1600, de către fizicianul englez William Gilbert, care a introdus noțiunea noi în fizică: electricitate: forța electrică etc. Ulterior, mai ales la sfîrșitul secolului XVIII și începutul secolului XIX, s-au făcut importante descoperiri care au dat posibilitatea de a se utiliza în practică fenomenele electrice. Grație descoperirii inducției electromagnetice, de către M. Faraday, s-a putut stabili unitatea fenomenelor electrice și magnetice și s-a introdus o altă noțiune nouă în fizică — cîmp electric și magnetic. Mai tîrziu, studiul experimental al descărcărilor în gaze, descoperirea razelor X și a radioactivității au dus la formularea unei concepții corpusculare a cîmpului electromagnetic, dezvoltată în special de H. A. Lorentz care, la sfîrșitul secolului XIX, a elaborat o teorie microscopică a fenomenelor electrice. Perioada contemporană de dezvoltare a electricității este legată de teoria corpusculară „cuantică” care se întemeiază pe teoria cuantelor elaborată în 1900 de Max Planck